

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ»
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**«Διερεύνηση ύπαρξης διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ
στην πλατφόρμα Airbnb»**

Επιμέλεια: Καλλιόπη Γεώργιου Δασκάλου

Επιβλέπων: Επίκ. Καθηγητής Πασχάλης Αρβανιτίδης

Βόλος, 2020

Υπεύθυνη δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στη διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Βόλος, Ιανουάριος 2020.

Η δηλούσα

Δασκάλου Καλλιόπη

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή και επιβλέποντα της διπλωματικής μου κύριο Πασχάλη Αρβανιτίδη για την συνεχή βοήθεια και καθοδήγησή του. Επίσης ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένεια μου για την στήριξη καθώς και στους φίλους μου για την καθημερινή ενθάρρυνση τους. Τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ στον άνθρωπο της ζωής μου, Αναστάση, για την υποστήριξη και την αγάπη που μου προσφέρει απλόχερα καθημερινά.

Περιεχόμενα

Υπεύθυνη δήλωση	2
Ευχαριστίες	3
Περιεχόμενα	4
Περίληψη	6
Abstract	7
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή.....	8
Κεφάλαιο 2. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	10
2.1. Εισαγωγή.....	10
2.2. Η κατάσταση της αγοράς ακινήτων στην Ελλάδα.....	11
2.3. Διαδικτυακή φιλοξενία – Airbnb.....	16
2.3.1. Ιστορία της Airbnb.....	17
2.3.2. Ο μηχανισμός.....	18
2.3.3. Ασφάλεια.....	20
2.4. Διακρίσεις στην αγορά κατοικίας.....	21
2.5. Μελέτη της διάκρισης στην αγορά κατοικίας μέσω e-mails	25
2.6. Διάκριση στην αγορά κατοικίας ως προς τη σεξουαλική επιλογή και ταυτότητα.....	27
2.7. Διακρίσεις στην Airbnb.....	32
2.8. Συμπεράσματα.....	35
Κεφάλαιο 3. Δεδομένα και Μεθοδολογία.....	36
3.1. Εισαγωγή.....	36
3.2. Airbnb στην Θεσσαλονίκη – Παρούσα έρευνα.....	36
3.3. Πειραματική διαδικασία παρούσας έρευνας.....	41

3.3.1. Δημιουργία πειραματικών προφίλ και διαδικασία αποστολής μηνυμάτων	41
3.2.2. Δείγμα της έρευνας και συλλογή δεδομένων.....	44
3.3.3. Χαρακτηριστικά ιδιοκτητών και καταλυμάτων.....	47
3.4. Συμπεράσματα.....	50
Κεφάλαιο 4. Ανάλυση και αποτελέσματα.....	51
4.1. Εισαγωγή.....	51
4.2. Στατιστική ανάλυση – αποτελέσματα μετρήσεων θετικών αρνητικών απαντήσεων	51
4.3. Στατιστική ανάλυση – αποτελέσματα μετρήσεων χρόνου απόκρισης.....	56
4.4. Συμπεράσματα.....	59
Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα	60
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία.....	63
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	66
Παράρτημα.....	67

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εξετάζει την ύπαρξη διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ στην πλατφόρμα βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων Airbnb στην Θεσσαλονίκη. Πιο συγκεκριμένα στάλθηκαν δύο ζεύγη μηνυμάτων από δύο πειραματικά προφίλ (ένα από την τρανσέξουαλ και ένα από την γυναίκα) σε 402 ιδιοκτήτες καταλυμάτων στην Airbnb με ερώτημα για την διαθεσιμότητα τους. Μετρήθηκαν οι θετικές και αρνητικές απαντήσεις καθώς και ο χρόνος απόκρισης των οικοδεσποτών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει ένα ποσοστό 8.9% όπου προτίμησε να νοικιάσει το σπίτι του στην γυναίκα και όχι στην τρανσέξουαλ. Επιπρόσθετα παρατηρήθηκε ότι ο αριθμός των κριτικών του καταλύματος επηρεάζει την απάντηση των οικοδεσποτών αφού όσες πιο πολλές κριτικές έχουν για το κατάλυμά τους τόσο μεγαλύτερη ζήτηση αντιμετωπίζουν και έτσι είναι πιο πιθανό να αρνηθούν το κατάλυμα στην τρανσέξουαλ. Ένα ακόμα στοιχείο που διαφοροποιεί την συμπεριφορά τους είναι το φύλο καθώς αν ένας οικοδεσπότης είναι άνδρας είναι πιο πιθανό να αρνηθεί το κατάλυμα στην τρανσέξουαλ. Σε δεύτερο επίπεδο ανάλυσης του χρόνου και της σειράς απάντησης των οικοδεσποτών βρέθηκε ότι υπάρχει μια διαφορά 15 λεπτών στους χρόνους απόκρισης (έκαναν περισσότερο χρόνο να απαντήσουν στην τρανσέξουαλ παρόλο που έστελνε πρώτη το μήνυμα). Επιπλέον υπήρχαν 74 ιδιοκτήτες οι οποίοι απάντησαν θετικά και στα δύο μηνύματα αλλά πρώτα απάντησαν στην γυναίκα κάτι που μπορεί να υποδηλώνει έναν δισταγμό απέναντι στις τρανσέξουαλ. Τα αποτελέσματα της έρευνας συμβαδίζουν κατά μεγάλο βαθμό με εμπειρικές έρευνες πάνω στην αναζήτηση διάκρισης με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό στη βραχυπρόθεσμη ενοικίαση.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Airbnb, Αγορά κατοικίας, Διάκριση, Σεξουαλικός προσανατολισμός

Abstract

This study examines the existence of discrimination against transgender women on the short-term rental platform of Airbnb in Thessaloniki. Two messages were sent from two experimental profiles (one from a transgender and the other one from a woman) to 402 Airbnb hosts about the availability of their property. The positive and negative responses as well as the host response time were measured. The results of the study indicate that there is an 8.9% rate where the hosts preferred to rent their apartment to the woman rather than to the transgender. In addition, it has been observed that the number of reviews of the property is influencing the responses of the hosts, making them more likely to deny the request from the transgender. Another factor that differentiates their behavior towards the transgender, is the gender of the host, meaning that if a host is a man it is more likely to refuse to accommodate the transgender. In a secondary analysis of the time and the response order, a 15 minute difference in response time was found (they took more time to respond to the transgender even though she was sending the message first). In addition there were 74 hosts who responded positively to both messages but first responded to the woman, which may indicate a hesitation towards transgender women. The results of the study are consistent with other empirical studies about discrimination in short-term Airbnb rentals.

KEY WORDS: Airbnb, Discrimination, Housing market, Sexual orientation

Κεφάλαιο 1 – Εισαγωγή

Από την αρχαιότητα μπορεί κανείς να βρει αμέτρητα παραδείγματα διακρίσεων, προκαταλήψεων και ρατσιστικών συμπεριφορών τα οποία οδήγησαν μέχρι και σε εγκλήματα κατά της ίδιας της ανθρωπότητας. Με την εξέλιξη της σκέψης, της ηθικής, της ανθρωπότητας, της τεχνολογίας, των ιδεών και του γενικού τρόπου ζωής των ανθρώπων, θα περίμενε κανείς ότι θα έχουν εξαλείψει τέτοιου είδους φαινόμενα. Αντιθέτως όμως. Ειδικά τα τελευταία χρόνια, όχι μόνο δεν έχουν περιοριστεί αλλά αναβιώνουν περιστατικά που δεν περιορίζονται πλέον στο χρώμα και στην φυλή, αλλά παίρνουν ευρύτερες κοινωνικές διαστάσεις αφού αφορούν μετανάστες, γυναίκες, άνεργους, ομοφυλόφιλους, πολιτικές και θρησκευτικές μειονότητες και άλλες ομάδες πληθυσμού που κάποια χαρακτηριστικά τους τους διαφοροποιούν. Ακόμα και στην αγορά ακινήτων υπάρχουν τέτοια σημάδια διάκρισης τα οποία έχουν παρατηρηθεί από ερευνητές καθώς αυτό το φαινόμενο απασχολεί πολλά χρόνια την επιστημονική κοινότητα.

Η παρούσα εργασία εστιάζει σε διακρίσεις που πιθανά υπάρχουν στις βραχυχρόνιες μισθώσεις κατοικίας που πραγματοποιούνται μέσα από το κοινωνικό δίκτυο Airbnb. Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος αποτέλεσε η ραγδαία εξέλιξη και δημοτικότητα που έχει αποκτήσει η Airbnb στην Ελλάδα καθώς και τα σημάδια ρατσισμού που παρατηρούνται ακόμα και σήμερα στην χώρα μας. Έτσι, γίνεται μια προσπάθεια διερεύνησης της ύπαρξης διακρίσεων μέσω της παγκόσμιας πλατφόρμας ενοικίασης κατοικιών Airbnb. Πιο συγκεκριμένα, μελετάται η πιθανή ρατσιστική συμπεριφορά των ελλήνων που κατέχουν ένα διαμέρισμα καταχωρημένο στην Airbnb, απέναντι στις τρανσέξουαλ. Στέλνοντας μηνύματα διαθεσιμότητας καταλυμάτων προς τους Έλληνες παρόχους στην Θεσσαλονίκη από δυο πλασματικά πρόσωπα, μια γυναίκα και μια τρανσέξουαλ, εξετάζεται αν οι δεύτερες αντιμετωπίζουν δυσκολία στην αναζήτηση και εύρεση ακινήτου.

Καμία έρευνα έως τώρα δεν έχει ελέγξει την πιθανή ύπαρξη ρατσισμού στην Ελλάδα απέναντι στις τρανσέξουαλ. Αυτό καθιστά την παρούσα εργασία όχι μόνο ενδιαφέρουσα αλλά και καινοτόμα. Η δομή της έχει ως εξής: Το δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζει παλαιότερες μελέτες της βιβλιογραφίας για την αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, τις ρατσιστικές διακρίσεις στην αγορά ακινήτων, την ηλεκτρονική πλατφόρμα Airbnb καθώς και ρατσιστικές συμπεριφορές σε αυτή.

Το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει τη προσέγγιση που ακολουθήσαμε, τα δεδομένα τα οποία συλλέχθηκαν και γενικότερα το πλαίσιο και τη μεθοδολογία της μελέτης. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας με την ανάλυση των απαντήσεων των ιδιοκτητών (ΝΑΙ ή ΟΧΙ) καθώς και με βάση τον χρόνο απόκρισής τους στα μηνύματα. Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο παραθέτονται τα συμπεράσματα καθώς και προτάσεις για μελλοντική έρευνα στο θέμα.

Κεφάλαιο 2 - Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

2.1 Εισαγωγή

Την τελευταία δεκαετία η Ελλάδα έχει μπει σε μια έντονη οικονομική κρίση η οποία έχει επηρεάσει σε τεράστιο βαθμό και έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε βασικούς τομείς της ζωής των Ελλήνων. Πέρα από τις οικονομικές, κοινωνικές και ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις (ανεργία, φτώχεια, αστεγία, ψυχικές ασθένειες κ.α) ένας ακόμα τομέας που έχει επηρεαστεί αρκετά είναι και η αγορά και ενοικίαση κατοικίας καθώς παρατηρείται μείωση των αξιών, αύξηση της κενότητας, απουσία ζήτησης των ακινήτων κ.α. Στο πλαίσιο αυτό πολλοί ιδιοκτήτες αναζήτησαν τρόπους αξιοποίησης των ακινήτων τους και αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματός τους. Η ανάπτυξη της βραχυχρόνιας μίσθωσης κατοικιών και η δημιουργία της πλατφόρμας Airbnb αποτέλεσαν μια διέξοδο για την κάλυψη αυτών των αναγκών. Παρόλα αυτά η βιβλιογραφία εντοπίζει ρατσιστικές συμπεριφορές τόσο από οικοδεσπότες, αλλά και από ενοικιαστές, που αφορούν το χρώμα, την φυλή, τις σεξουαλικές προτιμήσεις και άλλα προσωπικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων.

Στο παρόν κεφάλαιο θα συζητηθεί η αγορά κατοικίας στην Ελλάδα και οι επιπτώσεις που έχει υποστεί από την οικονομική κρίση καθώς και τα διάφορα είδη διακρίσεων που παρατηρούνται σε αυτήν. Εν συνεχεία θα γίνει μια αναφορά σε παλαιότερες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν για τη μελέτη της διάκρισης στην αγορά κατοικίας, κυρίως με την μεθοδολογία αποστολής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και τη διάκριση ως προς τη σεξουαλική επιλογή αλλά και ταυτότητα των ανθρώπων. Τέλος, θα γίνει μία ανάλυση της διαδικτυακής φιλοξενίας Airbnb και των ρατσιστικών συμπεριφορών που έχουν παρατηρηθεί σε αυτήν και έτσι θα τεκμηριωθούν οι λόγοι επιλογής του συγκεκριμένου θέματος και η πιθανή συνεισφορά της εργασίας στην επιστήμη.

2.2 Η κατάσταση της αγοράς ακινήτων στην Ελλάδα

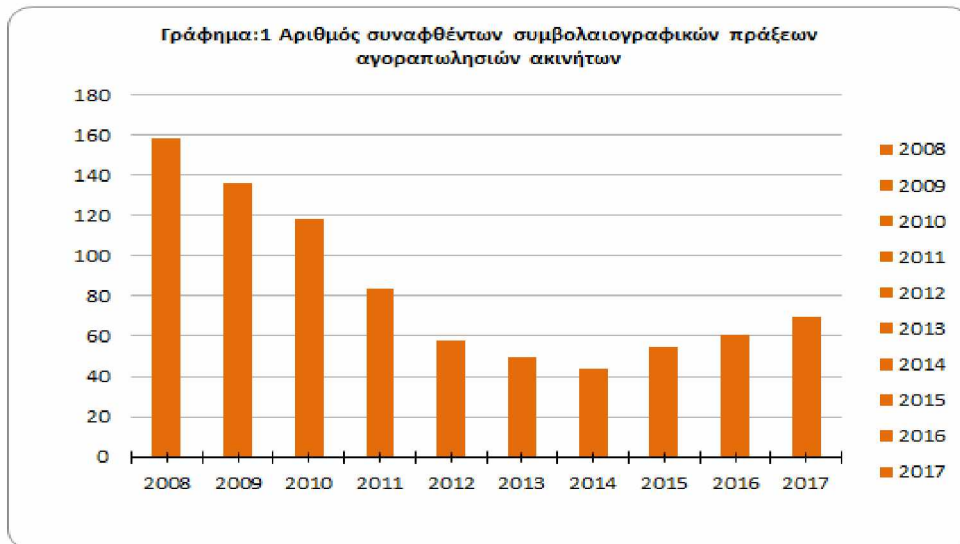
Η αγορά ακινήτων αποτελεί μία ιδιόμορφη αγορά καθώς ο τρόπος με τον οποίο μεταβάλλονται οι τιμές των ακινήτων, των ενοικίων και των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη συνολική ζήτηση και τον πληθωρισμό και αυτή είναι η αιτία που η αγορά παίζει σημαντικό ρόλο στις πολιτικές και τις οικονομικές εξελίξεις. Τα ακίνητα από πάντα αποτελούσαν ένα σημαντικό τρόπο επένδυσης Ελλήνων αλλά και ξένων ενδιαφερόμενων για αυτό και ο συγκεκριμένος κλάδος ήταν ανεπτυγμένος στην Ελλάδα. Με την εμφάνιση όμως της οικονομικής κρίσης από το 2008 παρατηρείται μία ραγδαία μείωση στον αριθμό των συμβολαιογραφικών πράξεων μεταβίβασης ακινήτων.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η ΕΛ.ΣΤΑΤ και παρουσίασε στις 12 Απριλίου του 2019 ο αριθμός των αγοραπωλησιών ακινήτων μειώθηκε από 157.978 το 2008 σε 43.443 το 2014. Παρόλα αυτά από το 2015 έως το 2017 σημειώνεται μια σταθερή αύξηση της τάξεως του 5% πράγμα που μπορεί να σημαίνει μία μελλοντική ανάκαμψη στην αγορά ακινήτων στην Ελλάδα. Στο Γράφημα 1 απεικονίζεται η πορεία των συναφθέντων συμβολαιογραφικών πράξεων ακινήτων για τα έτη 2008-2017¹.

¹ Διαθέσιμο από :

https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p=id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_documentID=364602&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_locale=el [Έγινε πρόσβαση στις 14 Νοεμβρίου 2019].

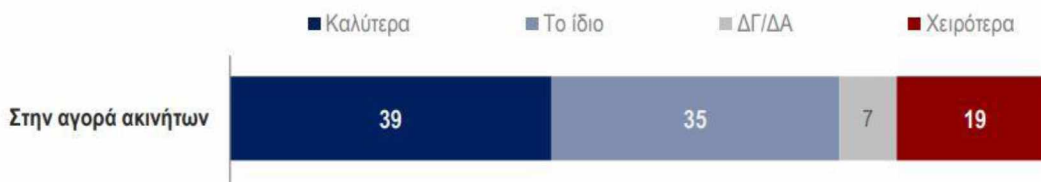
Γράφημα 2.1: Αριθμός συναφθέντων συμβολαιογραφικών πράξεων αγοραπωλησιών ακινήτων

Πηγή: Ελληνική Στατιστική αρχή(www.statistics.gr)

Χαρακτηριστική είναι η πανελλαδική έρευνα της Κάπα Research για την οικονομία και την ανάπτυξη της Ελλάδας η οποία δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2019². Οι ερωτηθέντες έπρεπε να απαντήσουν ποια θεωρούν ότι είναι η πορεία κάποιων βασικών κλάδων της οικονομίας συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς ακινήτων (Εικόνα 2.1). Το 39% δήλωσε ότι τα πράγματα πηγαίνουν καλύτερα σε σχέση με πέρυσι, το 35% ότι είναι στο ίδιο επίπεδο και το 19% ότι πάνε χειρότερα. Ένα 7% δεν γνώρισε να απαντήσει στην συγκεκριμένη ερώτηση.

Εικόνα 2.1: Πορεία της αγοράς ακινήτων σε σχέση με πέρυσι

Πηγή: <https://kaparesearch.com/>

² Διαθέσιμο από:

<https://kaparesearch.com/%ce%bf%ce%b9%ce%ba%ce%bf%ce%bd%ce%bf%ce%bc%ce%b9%ce%b1-%ce%b1%ce%bd%ce%b1%cf%80%cf%84%cf%85%ce%be%ce%b7-2019/> [Έγινε πρόσβαση στις 23 Νοεμβρίου 2019].

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ζήτηση των ξένων επενδυτών για αγορά ακινήτων στην Ελλάδα. Σύμφωνα με σχετική ανάλυση του δικτύου αγγελιών ακινήτων που πραγματοποίησε η ιστοσελίδα αγγελιών ακινήτων Spitogatos.gr και δημοσίευσε η εφημερίδα Καθημερινή (Εικόνα 2.2)³ φαίνονται οι 10 χώρες που κάνουν τις περισσότερες αναζητήσεις κατοικιών στην Ελλάδα. Μάλιστα, κατά 25% είναι αυξημένη η ζήτηση για αγορές ακινήτων στην Ελλάδα από υποψήφιους ξένους επενδυτές, συγκριτικά με το 2018, κάτι πολύ σημαντικό και ελπιδοφόρο για την οικονομία της Ελλάδας. Παρατηρούμε ότι την πρώτη θέση με υποψήφιους αγοραστές κατέχουν οι Αμερικάνοι, ακολουθούν οι Γερμανοί και στην συνέχεια οι Βρετανοί.

Εικόνα 2.2: Οι 10 χώρες με τις περισσότερες αναζητήσεις κατοικιών στην Ελλάδα-

Οι 10 χώρες με τις περισσότερες αναζητήσεις κατοικιών στην Ελλάδα
και οι πιο δημοφιλείς περιοχές αναζήτησης

1 ΗΠΑ	Σαντορίνη, Γλυφάδα, Μύκονος
2 ΓΕΡΜΑΝΙΑ	Κέντρο Θεσσαλονίκης, Καλαμαριά, Καβάλα
3 ΒΡΕΤΑΝΙΑ	Ρόδος, Γλυφάδα, Κολωνάκι - Λυκαβηττός
4 ΟΛΛΑΝΔΙΑ	Μετς - Καλλιμάρμαρο, Παγκράτι, Νέος Κόσμος
5 ΚΙΝΑ	Τήνος, Κηφισιά, Γλυφάδα
6 ΓΑΛΛΙΑ	Πάρος, Κολωνάκι - Λυκαβηττός, Σύρος
7 ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	Γλυφάδα, Καλαμάτα, Σαντορίνη
8 ΣΟΥΗΔΙΑ	Ρόδος, Κασσάνδρα (Χαλκιδική), Βόλος
9 ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	Καβάλα, Ελευθερές (Ν. Καβάλα), Σιθωνία (Χαλκιδική)
10 ΚΑΝΑΔΑΣ	Καλαμάτα, Γλυφάδα, Σαντορίνη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πηγή: www.kathimerini.gr

³ Διαθέσιμο από:

<https://www.kathimerini.gr/1051295/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/ay3h8hke-25-h-zhthsh-apo-3enoys-gia-akinhta> [Έγινε πρόσβαση στις 14 Νοεμβρίου 2019].

Συγκεκριμένα για την πόλη της Θεσσαλονίκης, όπου έχει πραγματοποιηθεί και η έρευνα της εργασίας αυτής, η εταιρία RE/MAX, ένα από τα μεγαλύτερα κτηματομεσιτικά δίκτυα, δημοσίευσε μια πανελλαδική έρευνα για τις τιμές πώλησης των ακινήτων στη Θεσσαλονίκη⁴. Οι τιμές πώλησης των ακινήτων ηλικίας άνω των 5 ετών, αυξήθηκαν κατά 7,9%, ενώ στα νέα ακίνητα ηλικίας έως 5 ετών, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 3,1%. Στην ίδια έρευνα αναφέρεται ότι βάσει των δεδομένων που διατηρεί η εταιρία σε ολόκληρη την χώρα, ο πανελλαδικός σταθμισμένος δείκτης τιμών των κατοικιών αυξήθηκε το 2018 σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 7,3%. Σε εθνικό επίπεδο, οι τιμές των μεταχειρισμένων ακινήτων αυξήθηκαν κατά μέσο όρο 8,9%, ενώ των νέων ακινήτων κατά 6,9%. Παρακάτω (Πίνακας 2.1) φαίνονται οι τιμές πώλησης των ακινήτων σε διάφορες περιοχές της Θεσσαλονίκης.

⁴ Διαθέσιμο από:

<https://www.voria.gr/article/erevna-poso-afxithikan-i-times-polisis-akiniton-sti-thessaloniki> [Έγινε πρόσβαση στις 14 Νοεμβρίου 2019].

Πίνακας 2.1: Τιμές πώλησης των ακινήτων σε διάφορες περιοχές της Θεσσαλονίκης

Φεβρουάριος 2019				
Περιοχή	Παλαιότερα της δετίας		Νεότερα της δετίας	
	Μέση κατώτερη	Μέση ανώτερη	Μέση κατώτερη	Μέση ανώτερη
	(σε ευρώ ανά τ.μ.)			
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ ΚΕΝΤΡΟ				
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	800	1.600	2.600	4.600
ΑΝΩ ΠΟΛΗ	580	1.050	1.200	1.550
ΠΑΛΙΑ ΠΑΡΑΛΙΑ	3.550	7.500		
ΒΟΡΕΙΑ				
ΑΓ. ΠΑΥΛΟΣ	700	950	1.150	1.700
ΡΕΤΖΙΚΙ	650	875	1.000	1.400
ΔΥΤΙΚΑ				
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	400	550	800	1.270
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ	325	550	800	1.275
ΕΥΟΣΜΟΣ	650	800	1.000	1.300
ΚΟΡΔΕΛΙΟ	450	675	750	925
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	600	750	900	1.100
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ	700	850	850	1.050
ΠΟΛΙΧΝΗ	470	650	950	1.350
Ν. ΕΥΚΑΡΠΙΑ	700	850	950	1.100
ΝΕΑΠΟΛΗ	400	550	950	1.500
ΣΥΚΙΕΣ	400	550	1.150	1.550
ΜΕΤΕΩΡΑ	550	700	900	1.250
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ				
ΠΥΛΑΙΑ	750	1.175	1.400	1.950
ΚΑΡΑΜΠΟΥΡΝΑΚΙ	800	1.217	1.800	2.250
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ	750	1.150	1.725	2.450
ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ	700	1.200	1.700	2.200
ΒΥΖΑΝΤΙΟ	775	1.200	1.750	2.650
ΚΗΦΙΣΙΑ	750	1.150	1.550	2.150
ΠΑΝΟΡΑΜΑ	1.025	1.500	1.900	2.100
ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ	650	1.125	1.300	1.500
ΜΠΟΤΣΑΡΗ	670	1.150	1.300	1.150
ΑΝΑΛΗΨΗ	625	1.150	1.300	1.650
ΠΕΤΡΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑ	625	1.150	1.300	1.650
ΑΝΘΕΩΝ	650	1.100	1.300	1.650
ΝΕΑ ΠΑΡΑΛΙΑ	1.350	1.800	2.400	3.200
25ης ΜΑΡΤΙΟΥ	620	1.000	1.400	2.100
ΝΤΕΠΩ	600	1.000	1.700	2.500
ΚΑΤΩ ΤΟΥΜΠΑ	550	1.200	1.700	2.200
ΑΝΩ ΤΟΥΜΠΑ	700	1.150	1.700	2.200
ΧΑΡΙΛΑΟΥ	720	1.050	1.600	2.150
ΤΡΙΑΝΔΡΙΑ	650	1.050	1.250	1.950
ΘΕΡΜΗ	750	1.000	1.350	1.900

Πηγή: <https://www.voria.gr/article/erevna-poso-afxithikan-i-times-polisis-akiniton-sti-thessaloniki>

2.3 Διαδικτυακή φιλοξενία – Airbnb

Η Airbnb⁵, συντομογραφία για το "Airbed and Breakfast" είναι μια παγκόσμια online κοινότητα-αγορά για βραχυπρόθεσμες ενοικιάσεις καταλυμάτων. Η λειτουργία της είναι να προσφέρει ψηφιακό χώρο στους ενδιαφερόμενους για να παρουσιάσουν τα καταλύματά τους με σκοπό την ενοικίασή τους. Πρόκειται ουσιαστικά για μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, που φέρνει σε επικοινωνία τον οικοδεσπότη με τον πελάτη, ενώ είναι ταυτόχρονα υπεύθυνη για την διεκπεραίωση της διαδικασίας της κράτησης. Η κοινότητα της Airbnb χωρίζεται σε οικοδεσπότες και φιλοξενούμενους με τους πρώτους να έχουν κέρδη από τις ενοικιάσεις των καταλυμάτων τους και τους δεύτερους να επιλέγουν χώρους που ξεφεύγουν από το παραδοσιακό δωμάτιο ξενοδοχείου. Τα έσοδα της εταιρείας προέρχονται από το ποσοστό που κρατάει για κάθε κράτηση που γίνεται.

Οι οικοδεσπότες έχουν πολλές δυνατότητες όταν καταχωρούν ένα κατάλυμα. Αρχικά δεν υπάρχει ελάχιστος ή υποχρεωτικός χρόνος που πρέπει να φιλοξενηθεί κάποιος, επομένως μπορούν να αποκλειστούν οι μη διαθέσιμες ημερομηνίες. Μπορούν επίσης να ορίσουν κανόνες σχετικά με τη διαθεσιμότητά, που περιλαμβάνουν τα εξής: μέγιστος/ελάχιστος αριθμός διανυκτερεύσεων που μπορεί να μείνει ένας επισκέπτης, πόσο μελλοντικές μπορούν να είναι οι κρατήσεις που κάνουν οι επισκέπτες και να απαιτείται ειδοποίηση πριν από την κράτηση. Μια άλλη δυνατότητα που τους παρέχετε είναι ο ορισμός των τιμών ανά διανυκτέρευση όπως επίσης και η προσθήκη άλλων προσαρμοσμένων λεπτομερειών, όπως το κόστος καθαρισμού, οι εβδομαδιαίες εκπτώσεις αλλά και ειδικές τιμές για συγκεκριμένες περιόδους του χρόνου. Επιπρόσθετα μπορούν να προσθέσουν κανόνες σπιτιού με τους οποίους πρέπει να συμφωνήσουν οι επισκέπτες πριν από την κράτηση ούτως ώστε εάν ένας επισκέπτης παραβεί έναν κανόνα μετά την κράτηση, να υπάρξουν σχετικές κυρώσεις.

⁵ Διαθέσιμο από:

<https://www.airbnb.gr/d/setup> [Έγινε πρόσβαση στις 20 Νοεμβρίου 2019]

2.3.1 Ιστορία της Airbnb

Η Airbnb αποτελεί ίσως την πιο γνωστή και δημοφιλέστερη ιστοσελίδα-πλατφόρμα βραχυχρόνιας ενοικίασης κατοικιών που ουσιαστικά φέρνει σε επαφή πάροχους και χρήστες καταλυμάτων, εισάγοντας έναν νέο, εναλλακτικό τρόπο φιλοξενίας και διαμονής σε σχέση με τον παραδοσιακό των ξενοδοχείων (Oskam & Boswijk, 2016). Η εταιρεία ιδρύθηκε το 2008 στο Σαν Φρανσίσκο από τους από τους Brian Chesky και Joe Gebbia. Εκείνη την εποχή, οι δύο συγκατοικοί δεν μπορούσαν να πληρώσουν το ενοίκιό τους και έτσι, όταν διοργανώθηκε το Συνέδριο Βιομηχανικού Σχεδίου στην πόλη τους, σκέφτηκαν να μετατρέψουν το σπίτι τους σε bed and breakfast, τοποθετώντας στο σαλόνι τους φουσκωτά στρώματα και σερβίροντας πρωινό. Αυτή η άτυπη διευθέτηση οδήγησε σε μια ιστοσελίδα που αρχικώς λεγόταν airbedandbreakfast.com. Στην αρχή, για να χρηματοδοτήσουν την ιδέα τους, πουλούσαν κουτιά με δημητριακά όπου από έξω είχαν τυπώσει μια φωτογραφία του Μπαράκ Ομπάμα. Αυτό τράβηξε την προσοχή μιας διαφημιστικής εταιρείας, που βοηθά νεοφυείς επιχειρήσεις, η οποία ενέταξε το 2009 την Airbnb στο τριμηνιαίο της επενδυτικό πρόγραμμα. Έκτοτε, η εταιρεία από το Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνιας μεγαλώνει με ιλιγγιώδεις ρυθμούς και προσφέρει ιδανικές επιλογές για όσους ενδιαφέρονται να νοικιάσουν ένα ακίνητο σε οποιαδήποτε σημείο του κόσμου.

Παρόλο που οι διαδικτυακές επιχειρήσεις φιλοξενίας όπως η Airbnb είναι ένα πρόσφατο φαινόμενο, η ταχεία ανάπτυξή τους, τους έχει κάνει σοβαρό ανταγωνιστή για τον κλάδο της φιλοξενίας, με σημαντικές συνέπειες για τον τουρισμό και τους τουριστικούς προορισμούς (Quattrone et al., 2016). Σύμφωνα με την ηλεκτρονική ιστοσελίδα Airdna⁶, η οποία είναι εταιρεία αναλύσεων της Airbnb, είναι αξιοσημείωτο ότι τα στοιχεία που παρουσιάζονται δείχνουν ότι ο γνωστός ιστότοπος καταλυμάτων έχει “μετακινηθεί” από τη λογική του διαμοιρασμού διαμερισμάτων στη διαχείριση ακινήτων, αποδίδοντας τεράστια κέρδη. Έτσι, μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι η Airbnb δεν είναι απλά μια κοινότητα για άτομα που εκμισθώνουν το χώρο τους αλλά μπορεί να τους αποφέρει και τεράστια κέρδη.

⁶ Διαθέσιμο από:
<https://www.airdna.co/> [Έγινε πρόσβαση στις 20 Νοεμβρίου 2019]

Αυτό δείχνουν και τα στατιστικά που απεικονίζονται στην Εικόνα 2.3.

Εικόνα 2.3: Στατιστικά στοιχεία εισοδήματος ιδιοκτητών Airbnb

Πηγή: www.airdna.com

2.3.2 Ο μηχανισμός

Η Airbnb προσφέρει μια μεγάλη ποικιλία καταλυμάτων (διαμέρισμα, μονοκατοικία, ιδιωτικό δωμάτιο, βίλα κ.α.). Το εύρος των τιμών ποικίλλει σημαντικά, όπως και η τοποθεσία του κάθε καταλύματος. Οποιοσδήποτε έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο μπορεί να είναι χρήστης της Airbnb. Μόνο τα μέλη της Airbnb μπορούν να δημιουργήσουν ή να νοικιάσουν μια καταχώρηση. Η εγγραφή στην ιστοσελίδα είναι δωρεάν και γίνεται με διάφορους τρόπους όπως για παράδειγμα εγγραφή μέσω Facebook μέσω Google ή με μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και έναν αριθμό τηλεφώνου. Κάθε μέλος μπορεί να επιλέξει προαιρετικά να συμπληρώσει μια φωτογραφία προφίλ, τον τόπο που ζει, τα ενδιαφέροντά του, το επάγγελμα, τις γλωσσικές δεξιότητες, κλπ., ώστε να φαίνεται πιο ελκυστικό για μελλοντικούς οικοδεσπότες ή επισκέπτες. Όσο πιο ενημερωμένο είναι το προφίλ τόσο πιο ανταγωνιστικό γίνεται. Οι Fagerstrøm et al., (2017) με την έρευνα τους δείχνανε ότι μια αρνητική έκφραση του προσώπου ή

η απουσία της εικόνας του προσώπου από μια εικόνα προφίλ μπορεί να μειώσει την προσέγγιση ενός ενοικιαστή μειώνοντας έτσι την πιθανότητα μίσθωσης.

Ένας οικοδεσπότης, για να δημιουργήσει μια καταχώρηση πρέπει να παρέχει την ακριβή τοποθεσία του ακινήτου, η οποία θα είναι διαθέσιμη στον επισκέπτη μόνο όταν επιβεβαιωθεί η κράτηση. Επίσης πρέπει να φαίνεται το είδος του ακινήτου, ο τύπος του δωματίου και η τιμή ανά διανυκτέρευση. Συνήθως παρέχονται φωτογραφίες από το ακίνητο, μια σύντομη περιγραφή του, πληροφορίες σχετικά με τη χωρητικότητα, τις εγκαταστάσεις, την πολιτική ακύρωσης και τις πρόσθετες χρεώσεις και εκπτώσεις του ακινήτου. Πολύ σημαντικό είναι ότι οι καταχωρήσεις περιλαμβάνουν κριτικές επισκεπτών για να ενημερώνονται οι μελλοντικοί ενδιαφερόμενοι για την ποιότητα και την ακρίβεια των πληροφοριών που παρουσιάζει ο κάθε οικοδεσπότης.

Για να γίνει μια κράτηση καταχώρησης μέσω Airbnb ελέγχεται η διαθεσιμότητα του καταλύματος για τις συγκεκριμένες ημέρες και γίνεται μια αίτηση για κράτηση. Ο οικοδεσπότης έχει στην διάθεσή του 24 ώρες για να αποδεχτεί ή να απορρίψει τις αιτήσεις που του γίνονται ή ακόμα και να επιλέξει εάν θα αποδέχεται αυτόματα όλα τα αιτήματα. Μόλις επιβεβαιωθεί η κράτηση ο πελάτης πληρώνει μέσω της ιστοσελίδας μέσω πιστωτικής κάρτας, Paypal ή και με άλλες μεθόδους ανάλογα με την χώρα. Αν ένας οικοδεσπότης απορρίψει ένα αίτημά ή αν το αίτημα λήξει, η πληρωμή δεν επεξεργάζεται.

2.3.3 Ασφάλεια

“Μία οποιαδήποτε νύχτα, 2 εκατομμύρια άνθρωποι μένουν σε καταλύματα μέσω της Airbnb σε 81.000 πόλεις σε όλο τον κόσμο. Υπάρχουν περίπου 5 εκατομμύρια καταχωρήσεις σε 191 χώρες, δηλαδή περισσότερες επιλογές από όσες προσφέρουν οι 5 κορυφαίες ξενοδοχειακές αλυσίδες μαζί. Πώς είναι όλα αυτά δυνατά; Χάρη στην αξιοπιστία.”⁷ Με αυτό το σλόγκαν η Airbnb θέλει να δηλώσει την ασφάλεια που νιώθουν όσοι χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της. Σε κάθε κράτηση γίνεται αξιολόγηση του κινδύνου χρησιμοποιώντας τεχνολογίες προγνωστικής ανάλυσης και μηχανικής μάθησης. Επιπρόσθετα ελέγχονται λίστες παρακολούθησης για τους οικοδεσπότες και τους επισκέπτες παγκοσμίως για ρυθμιστικά, τρομοκρατικά και θέματα κυρώσεων. Η Airbnb επίσης εγγυάται ασφαλείς πληρωμές, προστασία του λογαριασμού του κάθε χρήστη καθώς και πρόληψη της απάτης παραμένοντας στην ιστοσελίδα σε όλη τη διαδικασία. Το ίσως πιο σημαντικό πλεονέκτημα της Airbnb είναι η έως και 1.000.000\$ εγγύηση για κάλυψη ζημιών σε ιδιοκτησία, σε περίπτωση που κάποιος το χρειαστεί η οποία καλύπτει ζημιά σε ιδιοκτησία οικοδεσπότη αλλά και σε κάθε καταχώρηση σε κάθε χώρα

⁷ Διαθέσιμο από:

<https://blog.airbnb.com/introducing-airbnb-verified-id/>

<https://www.airbnb.gr/trust>

<https://www.airbnb.gr/guarantee> [Έγινε πρόσβαση στις 7 Δεκεμβρίου 2019]

2.4 Διακρίσεις στην αγορά κατοικίας

Κατά το εθνικό και διεθνές δίκαιο τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ηθικές αρχές τα οποία συνήθως προστατεύονται ως νομικά δικαιώματα. Ένα από τα πιο βασικά ανθρώπινα δικαιώματα είναι και το δικαίωμα στην στέγαση το οποίο δεν πρέπει να στερείται από κανέναν⁸. Δυστυχώς όμως υπάρχουν αμέτρητα παραδείγματα άνισης μεταχείρισης απέναντι σε άτομα που ανήκουν σε συγκεκριμένες ευάλωτες ή μειονοτικές ομάδες κατά την διαδικασία εύρεσης και παροχής στέγης. Πιο συγκεκριμένα στην περίοδο της οικονομικής κρίσης που διανύουμε πολλοί είναι αυτοί που αναζητούν μια πιο οικονομική λύση όσον αφορά την κατοικία που επιλέγουν για να μπορούν να ανταπεξέλθουν πιο εύκολα στις οικονομικές δυσκολίες. Αν κάποιος τους στερήσει το δικαίωμα στην στέγαση θα δημιουργηθεί βιοποριστικό πρόβλημα το οποίο θα έχει αντίκτυπο και στην κοινωνία.

Το φαινόμενο αυτό απασχολεί τους επιστήμονες εδώ και πολλά χρόνια. Για αυτό το λόγο από πολύ νωρίς άρχισαν οι έρευνες για να βρεθούν τα αίτια της ύπαρξης ρατσιστικών συμπεριφορών από ιδιοκτήτες αλλά και ενοίκους κατοικιών. Ο πρώτος και κύριος λόγος διακρίσεων ήταν η φυλετική καταγωγή και ειδικότερα το χρώμα του δέρματος. Οι Kain & Quigley, (1972) για πρώτη φορά πήραν ένα μεγάλο δείγμα 1200 παρατηρήσεων για να τυποποιήσουν από ποια χαρακτηριστικά και υπηρεσίες επηρεάζεται η ρατσιστική απέναντι σε μειονότητες. Οι μεταβλητές που χρησιμοποίησαν πέρα από τον αριθμό των δωματίων μιας οικίας και τους ορόφους από τους οποίους αποτελείται ήταν και η κατασκευή της, η κατασκευή των διπλανών σπιτιών, η γειτονιά, η ποιότητα των δημόσιων σχολείων της γειτονιάς καθώς και η εγκληματική δραστηριότητα. Τα αποτελέσματα της έρευνας μετά από τις παλινδρομήσεις που πραγματοποιήθηκαν έδειξαν ότι στην αστική περιοχή του Σαιντ Λούις, οι έγχρωμοι υποψήφιοι

⁸ Διαθέσιμο από:

<https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-21/> [Έγινε πρόσβαση στις 19 Νοεμβρίου 2019].

ενοικιαστές πληρώνουν 5 με 10% περισσότερο από τους λευκούς υπονήφιους το οποίο αποδεικνύει ρατσιστική συμπεριφορά της τάξης του 7%.

Ακόμα μια έρευνα πάνω στις διακρίσεις στην αγορά κατοικίας πραγματοποίησε ο Courant, (1978) με ένα απλό μοντέλο αναζήτησης αγοραστών σε μια αστική αγορά στέγης απέδειξε ότι οι λευκοί είναι απρόθυμοι να πουλήσουν τα σπίτια τους σε έγχρωμους παρότι οι δεύτεροι πληρώνουν περισσότερο για τη στέγαση. Επιπρόσθετα, τόνισε ότι αυτές οι φυλετικές διαφορές δεν θα εξαλειφθούν για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους καθώς και ότι δεν υπάρχει κάποιος εύλογος μηχανισμός αγοράς ο οποίος θα εξαλείψει αυτές τις διαφορές.

Το 1979 ακολούθησε ακόμα μια μεγάλη έρευνα από τον Wienk η οποία είχε πιο πρακτική φύση. Τριακόσιοι λευκοί και τριακόσιοι έγχρωμοι ενδιαφερόμενοι για κατοικία, δουλεύοντας σε ζευγάρια, αναζητούσαν την κατάλληλη οικία γι αυτούς από δημοσιεύσεις στις εφημερίδες σε σαράντα αμερικάνικες μητροπολιτικές περιοχές. Τα συμπεράσματα του έδειξαν ότι οι λευκοί ενδιαφερόμενοι προτιμούνταν από τους έγχρωμους πιο συχνά σε συγκεκριμένους δείκτες διάκρισης όπως για παράδειγμα σε πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα στέγης, την ευγενική μεταχείριση από τον κτηματομεσίτη, τους όρους και τις προϋποθέσεις που υποβλήθηκαν στους αιτούντες και τις πληροφορίες σχετικά με τη στέγαση που ζητήθηκαν ή προσφέρθηκαν εθελοντικά από μεσίτες ακινήτων. Για το μέγεθος του προβλήματος των ρατσιστικών συμπεριφορών απέναντι στους έγχρωμους είπε ότι δεν περιορίζεται μόνο στην αναζήτηση στέγης αλλά στις αγορές εργασίας, την εκπαίδευση και άλλους κοινωνικούς θεσμούς.

Παρόμοια έρευνα πραγματοποίησε ο Drydakis, (2011) στην Ελλάδα όταν θέλησε να ελέγξει την ύπαρξη διάκρισης ανάμεσα στις γυναίκες από την Αλβανία και στις γυναίκες από την Ελλάδα. Η αφορμή του ήταν τα κύματα μεταναστών στην Ελλάδα από τις βαλκανικές χώρες τα οποία ξεκίνησαν από το 1989. Έτσι, αρχικά μία Αλβανίδα έκανε τηλεφώνημα σε κάποιον ενοικιαστή ρωτώντας για την διαθεσιμότητα μιας κατοικίας και μετά από περίπου μιάμιση ώρα το ίδιο τηλεφώνημα έκανε και η Ελληνίδα. Στην συνέχεια, εάν λάμβαναν θετική απάντηση τους γινόταν πρόσκληση για παρουσίαση του σπιτιού και για περαιτέρω πληροφορίες. Μάλιστα, οι κατηγορίες των σπιτιών ήταν τρεις και δημιουργήθηκαν με βάση τα διαφορετικά επίπεδα ενοικίου χαρακτηρίζοντας τα ως κατώτερη, μεσαία και ανώτερη τάξη. Τα αποτελέσματα έδειξαν

ότι οι Αλβανίδες αντιμετώπισαν διάκριση και στις τρεις κατηγορίες αλλά περισσότερο στην κατηγορία της ανώτερης τάξης. Επιπλέον, η μελέτη προσφέρει σημαντικές αποδείξεις ότι οι Αλβανίδες αντιμετωπίζουν διαφορετικές μηνιαίες προσφορές ενοικίου από τους ιδιοκτήτες από ότι οι Ελληνίδες. Τα αποτελέσματα του θεωρεί ότι είναι απόρροια της γενικής προκατάληψης που επικρατεί απέναντι στους Αλβανούς στην Ελλάδα.

Πέρα από τις φυλετικές διακρίσεις που επικρατούν στην αναζήτηση, αγορά και ενοικίαση ακινήτων έχουν παρατηρηθεί σημάδια διάκρισης και για την σεξουαλική ταυτότητα και προτίμηση αλλά και για την οικογενειακή κατάσταση των ανθρώπων . Μια τέτοια έρευνα έκαναν οι Lauster & Easterbrook, (2011) όπου ελέγξαν για ρατσιστικές συμπεριφορές απέναντι σε ετεροφυλόφιλα ζευγάρια, σε ομοφυλόφιλα ζευγάρια, σε μεμονωμένες μητέρες και μεμονωμένους πατέρες. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι τα ανδρικά γκέι ζευγάρια έχουν 24% λιγότερες θετικές απαντήσεις από ότι οι υπόλοιπες ομάδες. Επιπρόσθετα, και οι δύο κατηγορίες μονογονεϊκών οικογενειών φαίνεται να αντιμετωπίζουν διάκριση κατά την προσπάθεια τους για αναζήτηση κατοικίας αλλά αυτό μπορεί να οφείλεται και στην οικονομική τους κατάσταση.

Με την ευρεία χρήση του διαδικτύου, η αγορά ακινήτων απέκτησε μια νέα δυναμική στην οποία τα μεσιτικά γραφεία πλέον έρχονται σε δεύτερη θέση. Έτσι με το πέρας των χρόνων έγινε πιο εύκολο να μελετηθεί η διάκριση, αποφεύγοντας την άμεση επικοινωνία και αλληλεπίδραση που πραγματοποιείται μέσω της προσωπικής επαφής. Πολλές μελέτες έχουν γίνει με την βοήθεια του διαδικτύου καθώς προσφέρει πολλές διευκολύνσεις. Οι Ahmed & Hammarstedt, (2008) χρησιμοποίησαν το ίντερνετ ως πλατφόρμα έρευνας δημιουργώντας τρία φανταστικά πρόσωπα τον Έρικ, την Μαρία και τον Μοχάμεντ. Ο κάθε ένας έκανε αίτηση για 500 διαμερίσματα στην Σουηδία και τα αποτελέσματα έδειξαν φυλετική διάκριση απέναντι στον τρίτο (μουσουλμάνο) αλλά και διάκριση ανάμεσα στα δύο φύλα. Πιο συγκεκριμένα, τα ποσοστά απαντήσεων για περαιτέρω πληροφορίες ή επαφή για τους τρεις ενδιαφερόμενους έχουν ως εξής: 41% για τον Έρικ, 53.2% για την Μαρία και 18% για τον Μοχάμεντ επιβεβαιώνοντας έτσι ότι υπάρχουν ρατσιστικές συμπεριφορές στην αγορά κατοικίας στην Σουηδία.

Πολλοί ερευνητές θέλησαν να ελέγξουν την ύπαρξη διάκρισης σε ανθρώπους που ανήκουν σε παραπάνω από μια μειονοτικές ομάδες. Μια τέτοια έρευνα έκαναν οι Mazziotto et al., (2015) οι οποίοι εξέτασαν την γερμανική αγορά κατοικίας ανάμεσα σε τέσσερις διαφορετικές ομάδες ανδρών: (α) Ένα γερμανικό ετεροφυλόφιλο ζευγάρι, (β) ένα γερμανικό ζευγάρι ομοφυλοφίλων, (γ) ένα ζευγάρι από ετεροφυλόφιλους άνδρες της Τουρκίας και (δ) ένα ζευγάρι ομοφυλοφίλων από την Τουρκία. Χώρισαν την έρευνα τους σε δύο μέρη όπου στο πρώτο έστειλαν μηνύματα σε 336 προσφορές ενοικίασης και στο δεύτερο σε 456 προσφορές ενοικίασης σε διαφορετικές γερμανικές πόλεις κάθε φορά. Και στις δύο έρευνες βρήκαν στοιχεία διάκρισης λόγω εθνικότητας αλλά όχι λόγω σεξουαλικής ταυτότητας. Η έρευνα τους επιβεβαιώνει ότι οι ενδείξεις για διακρίσεις κατά των σεξουαλικών μειονοτήτων στην αγορά ενοικίασης είναι πιο αδύναμες από ότι οι διακρίσεις κατά των εθνικών μειονοτήτων.

2.5 Μελέτη της διάκρισης στην αγορά κατοικίας μέσω e-mails

Ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία όταν δύο άνθρωποι ετοιμάζονται να έρθουν σε μία συμφωνία είναι η εμπιστοσύνη (Mayer & Davis, 1999). Ένας πολύ δημοφιλής τρόπος προσέγγισης για το “χτίσιμο” της εμπιστοσύνης μεταξύ ενός ιδιοκτήτη και ενός ενδιαφερόμενου ενοικιαστή είναι η αποστολή κάποιου email ή μηνύματος με σκοπό την γνωριμία και την ανταλλαγή πληροφοριών. Έτσι και οι ερευνητές αποφάσισαν πως είναι ένας εξαιρετικός τρόπος να ελέγξουν την ύπαρξη ρατσιστικών συμπεριφορών στέλνοντας μηνύματα στους οικοδεσπότες ρωτώντας αν είναι διαθέσιμο το κατάλυμα και αν μπορούν να το νοικιάσουν. Ανάλογα με τις απαντήσεις που λαμβάνουν από τους ιδιοκτήτες στις έρευνες τους (θετικές ή αρνητικές) φαίνεται αν οι οικοδεσπότες έχουν κάποιο πρόβλημα με κάποια κοινωνική ομάδα ανθρώπων η οποία ξεχωρίζει ξεκάθαρα στο μήνυμα.

Στην Ισπανία οι Bosch et al., (2010) αποπειράθηκαν να μελετήσουν αν οι μετανάστες αντιμετωπίζονται διαφορετικά στην διαδικασία αναζήτησης διαμερίσματος προς ενοικίαση. Στέλνοντας ηλεκτρονικά μηνύματα στους ιδιοκτήτες σπιτιών στις 20 μεγαλύτερες πόλεις της Ισπανίας θέλησαν να εξετάσουν πως επηρεάζεται η απάντηση των ιδιοκτητών ανάλογα με την καταγωγή αλλά και τις διαφορετικές πληροφορίες σχετικά με την ικανότητά των ενδιαφερόμενων να πληρώνουν το ενοίκιο. Τα αποτελέσματα τους δείχνουν ότι για δύο άτομα με παρόμοια δουλειά, που ψάχνουν για διαμέρισμα, εκείνο με μαροκινό όνομα θα λάβει λιγότερες θετικές απαντήσεις κατά 15%. Επιπρόσθετα, βρήκαν ότι οι πληροφορίες βελτιώνουν τα ποσοστά απάντησης των Μαροκινών αιτούντων, κατά περίπου 9 ποσοστιαίες μονάδες και ότι οι διαφορές στα ποσοστά ανταπόκρισης μεταξύ ντόπιων και μεταναστών εξακολουθούν να υφίστανται ακόμη και όταν οι υποψήφιοι δείχνουν υψηλή ικανότητα πληρωμής του ενοικίου.

Στην Φινλανδία οι Öblom & Antfolk, (2017) έστειλαν μηνύματα σε 800 ιδιοκτήτες ακινήτων καταχωρημένων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Tori.fi, δημιουργώντας φανταστικά προφίλ με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που υποδεικνύουν την εθνικότητα και το φύλο του αιτούντος. Έτσι, επιχείρησαν να εξετάσουν τις απαντήσεις που θα λάμβαναν από τους ιδιοκτήτες και να συμπεράνουν αν υπάρχει ρατσισμός όσον αφορά την καταγωγή και το φύλο των ενδιαφερόμενων αλλά και για τον συνδυασμό αυτών των δύο χαρακτηριστικών. Τα

συμπεράσματα τους δείχνανε την εμφάνιση διακρίσεων στην αγορά ιδιωτικής στέγασης στη Φινλανδία η οποία έχει αρνητική επίδραση στους άραβες άντρες. Επίσης, οι γυναίκες αραβικής καταγωγής είναι λιγότερο πιθανό να αποκτήσουν πρόσβαση στην αγορά ενοικίασης, σε σύγκριση με τις γυναίκες με φινλανδικά ή σουηδικά ονόματα. Αυτό συμβαδίζει με προηγούμενες έρευνες, που δείχνουν ότι ένα άτομο που ανήκει σε μια εθνική μειονότητα συνήθως έχει μικρότερη πιθανότητα να λάβει απάντηση κατά την αναζήτηση στέγης.

Οι Murchie & Pang, (2018) έστειλαν ένα ηλεκτρονικό μήνυμα σε κάθε ιδιοκτήτη που δημοσίευε την οικία του στον διαδικτυακό ιστότοπο Craigslist στις 20 πιο πυκνοκατοικημένες πόλεις των ΗΠΑ, δείχνοντας το ενδιαφέρον τους για το σπίτι. Τα μηνύματα που έστειλαν (9672 στο σύνολο) έδειχναν ξεκάθαρα σημάδια για να γνωστοποιήσουν το φύλο, τη φυλή (άσπρος, έγχρωμος, αραβικός, λατίνος), τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, τη σεξουαλικότητα (ομοφυλόφιλος και λεσβία), την οικογενειακή κατάσταση (μονογονεϊκός), την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και την κοινωνική τάξη. Τα αποτελέσματα τους δείχνανε ότι οι άντρες Άραβες, οι έγχρωμοι και οι μονογονεϊκοί άντρες αντιμετωπίζουν δυσμενείς διακρίσεις κατά την αναζήτηση ενοικιαζόμενων κατοικιών. Εν αντιθέσει τα ομοφυλόφιλα αντρικά ζευγάρια αντιμετωπίζονται ευνοϊκά και είναι πιο πιθανό να έρθουν σε επαφή με τους ιδιοκτήτες κάτι που δεν συμβαίνει με τις λεσβίες οι οποίες δεν λαμβάνουν υψηλότερα ποσοστά ανταπόκρισης γεγονός που μπορεί να οφείλεται στην πιθανότητα κάποιου μελλοντικού ή ήδη υπάρχοντος παιδιού.

Η διάκριση στην αγορά ακινήτων απέναντι σε μειονότητες παρουσιάζεται και στην Ελλάδα. Η Ζάρα, (2013) εξέτασε με παρόμοιο τρόπο στην Αθήνα και στην Θεσσαλονίκη εάν οι Έλληνες συμπεριφέρονται διαφορετικά απέναντι στους μετανάστες κατά την αναζήτηση οικίας. Στέλνοντας και αυτή ηλεκτρονικά μηνύματα βρήκε ότι ονόματα που παραπέμπουν σε Πακιστανούς και Αλβανούς μετανάστες έλαβαν λιγότερες απαντήσεις, ενώ τα ελληνικά ονόματα έλαβαν όλα απαντήσεις.

2.6 Διάκριση στην αγορά κατοικίας ως προς τη σεξουαλική επιλογή και ταυτότητα

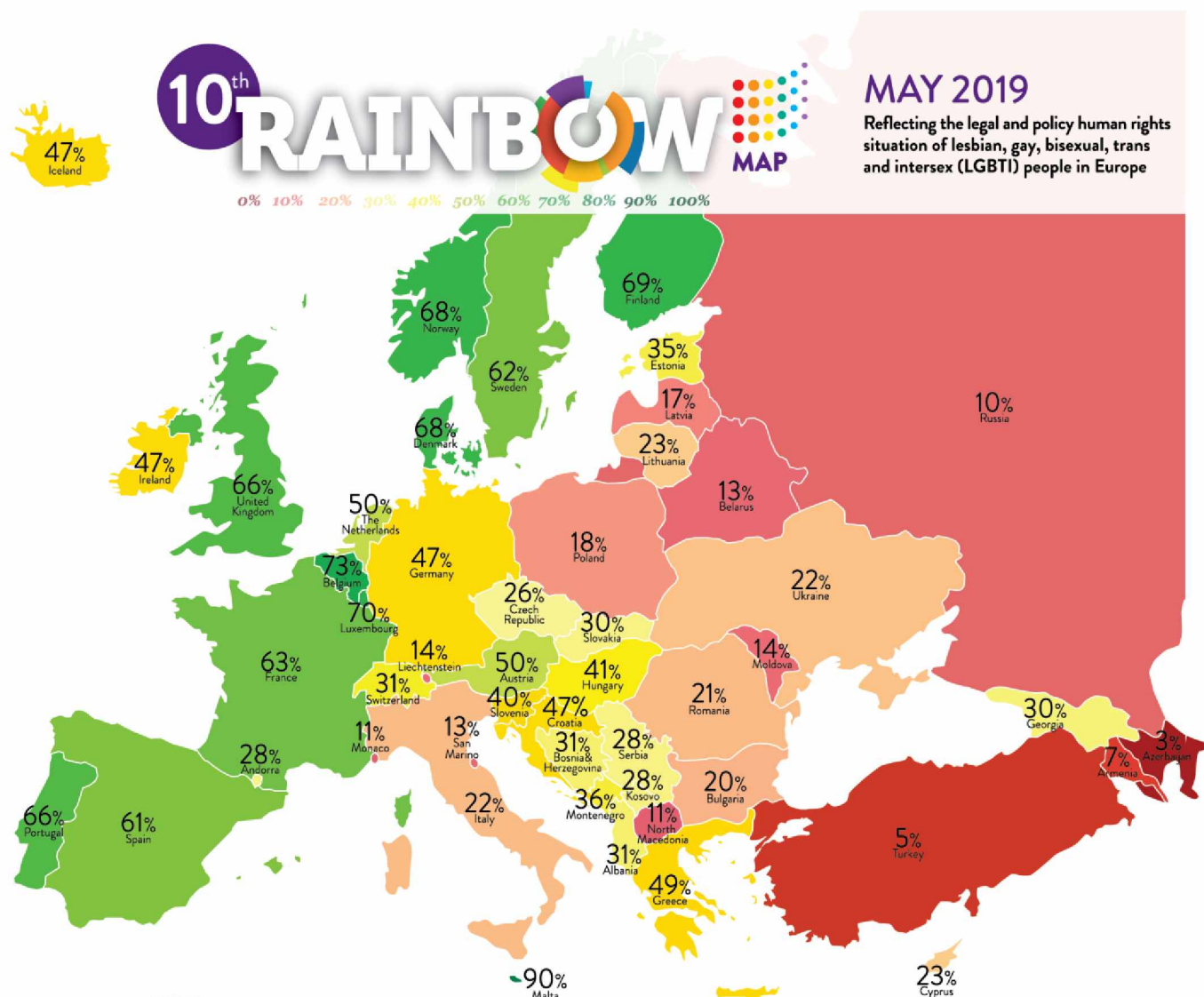
Πέρα από τις φυλετικές διακρίσεις, στην αγορά ακινήτων παρουσιάζονται διακρίσεις απέναντι και σ' άλλες ομάδες μειονότητας, όπως είναι τα άτομα που ανήκουν στην ομάδα ΛΟΑΤ⁹. Οι διακρίσεις που αντιμετωπίζουν καθημερινά γίνονται όλο και πιο έντονες καθώς αφορούν διάφορους τομείς της ζωής τους, όπως διακρίσεις στην εργασία, στην υγεία, στην εκπαίδευση, στην ελευθερία της έκφρασης, στην οικογένεια κ.α. Το αν αναπροσδιορίζονται ανοιχτά ως ΛΟΑΤ, αυτά τα άτομα, εξαρτάται από το αν ζουν σε ένα μεροληπτικό περιβάλλον, ή από την κατάσταση των ΛΟΑΤ δικαιωμάτων που υπάρχει στη χώρα που ζουν κ.α. Παρόλο που η ομοφυλοφιλία έγινε νόμιμη το 1951 στην Ελλάδα από τον νέο Ποινικό κώδικα, ορισμένες διακρίσεις σε βάρος των ομοφυλόφιλων ισχύουν μέχρι και πρόσφατα και παρατηρούνται κυρίως από τις συμπεριφορές των υπόλοιπων ανθρώπων. Αυτό συμβαίνει καθώς υπάρχει μεγάλη προκατάληψη γύρω από τους ΛΟΑΤ κάτι το οποίο μπορεί να δημιουργεί προβλήματα στην καθημερινότητά τους.

Φυσικά και στον υπόλοιπο κόσμο μπορεί εύκολα να παρατηρήσει κανείς τα σημάδια διακρίσεων απέναντι στους ΛΟΑΤ. Πιο συγκεκριμένα στην Εικόνα 2.4 απεικονίζεται ο χάρτης δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ στην Ευρώπη ο οποίος κατατάσσει 49 χώρες της σχετικά με τους νόμους και τις πολιτικές τους. Σε κάποιες χώρες οι υφιστάμενοι νόμοι και πολιτικές για τους ΛΟΑΤ εξαφανίστηκαν.. Η Ελλάδα βρίσκεται σχετικά χαμηλά στη λίστα με ποσοστό 49%.

⁹ Διαθέσιμο από <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%9F%CE%91%CE%A4>

ΛΟΑΤ (αγγλικά: LGBT) είναι ένα αρκτικόλεξο που προέρχεται από τις λέξεις Λεσβία, Ομοφυλόφιλος, Αμφιφυλόφιλος και τρανς, το οποίο μερικές φορές συναντάται και ως ΛΟΑΔ, ερμηνεύοντας τα τρανς άτομα ως διαφυλικά. Το διεθνές αρκτικόλεξο είναι LGBT ή GLBT (Lesbian, Gay, Bisexual και Transgender). [Έγινε πρόσβαση στις 11 Δεκεμβρίου]

Εικόνα 2.4: Χάρτης δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ στην Ευρώπη¹⁰

Πηγή: <https://ilga-europe.org/rainboweurope/2019>

¹⁰ Διαθέσιμο από:

<https://ilga-europe.org/rainboweurope/2019> [Έγινε πρόσβαση στις 13 Δεκεμβρίου 2019].

Έτσι λοιπόν πέρα από τα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΛΟΑΤ, πολλοί είναι αυτοί που δέχονται άνιση μεταχείριση ακόμα και κατά την αναζήτηση οικίας. Για αυτό το λόγο έχει γίνει επίκαιρο θέμα η αναζήτηση ρατσιστικών συμπεριφορών από τους ερευνητές με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό των Friedman et al., (2013) οι οποίοι έστειλαν 6.833 μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε ιδιοκτήτες ακινήτων σε 50 μητροπολιτικές αγορές στις Ηνωμένες Πολιτείες. Κάθε φορά έστελναν δύο ίδια μηνύματα με την μόνη διαφορά τον σεξουαλικό προσανατολισμό του ζευγαριού που έψαχνε για σπίτι. Διεξήχθησαν δύο σειρές αποστολής μηνυμάτων, η μία αξιολογώντας τη αντιμετώπιση των ομοφυλοφίλων αρσενικών ζευγαριών σε σχέση με τα ετεροφυλόφιλα ζευγάρια και μία που αξιολογεί τη αντιμετώπιση των λεσβιών ζευγαριών σε σχέση με τα ετεροφυλόφιλα ζευγάρια. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα ζευγάρια του ιδίου φύλου λαμβάνουν σημαντικά λιγότερες απαντήσεις από τα ετεροφυλόφιλα ζευγάρια και πιο συγκεκριμένα τα ετεροφυλόφιλα ζευγάρια προτιμήθηκαν από τους ομοφυλόφιλους άνδρες κατά 15,9% περισσότερο και από τα λεσβιακά ζευγάρια κατά 15,6 %.

Τα αποτελέσματα έρχονται σε συμφωνία με προηγούμενη έρευνα των Ahmed & Hammarstedt, (2009) όπου χρησιμοποίησαν το αντίστοιχο ερευνητικό πρωτόκολλο για διερεύνηση παρουσίας διάκρισης απέναντι σε αντρικά ομοφυλόφιλα ζευγάρια στην Σουηδία, όπου είδαν να παρουσιάζεται διάκριση ως προς τις απαντήσεις. Στέλνοντας μηνύματα από τα δύο ζευγάρια (ετεροφυλόφιλο και ομοφυλόφιλο) καταμέτρησαν τις απαντήσεις των ιδιοκτητών δηλαδή αν απέρριψαν την αίτηση ή αν ζήτησαν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ζευγάρι. Οι αιτήσεις από το ετεροφυλόφιλο ζευγάρι είχαν 56% πιθανότητα να οδηγήσουν σε περαιτέρω συζήτηση με τον ιδιοκτήτη ενώ οι αντίστοιχες αιτήσεις από το ομοφυλόφιλο ζευγάρι είχαν 44% πιθανότητα. Αυτό αντιπροσωπεύει μια στατιστικά σημαντική διαφορά στα ποσοστά απόκλισης σχεδόν 12 ποσοστιαίων μονάδων που μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά στη διαφορά στον σεξουαλικό προσανατολισμό μεταξύ των δύο ζευγαριών μας. Στην Ιρλανδία και πιο συγκεκριμένα στο Δουβλίνο οι Ahuja & Lyons, (2019) μέτρησαν τη διάκριση απέναντι στους ομοφυλόφιλους με βάση τα ποσοστά θετικής απόκρισης για περαιτέρω επικοινωνία και πρόσκληση για επίδειξη του ακινήτου. Διαπίστωσαν ότι οι ομοφυλόφιλοι άντρες επισκέπτες είναι 20-30% λιγότερο πιθανό να γίνουν αποδεκτοί από ότι οι ετεροφυλόφιλοι επισκέπτες και οι ομοφυλόφιλες γυναίκες .

Παρόμοια μεθοδολογία ακολούθησε και ο Schwegman, (2018) ο οποίος έστειλε ένα ζευγάρι μηνυμάτων σε 6490 ιδιοκτήτες σε 94 πόλεις. Τα δύο ηλεκτρονικά μηνύματα ήταν πανομοιότυπα με την μόνη διαφορά ότι ένα προερχόταν από ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι και το άλλο από ένα ετεροφυλόφιλο ζευγάρι με σκοπό τον υπολογισμό του βαθμού διακρίσεων κατά ζευγαριών του ίδιου φύλου από τους ιδιοκτήτες. Τα αποτελέσματα του ήταν ότι τα ζευγάρια ανδρών έχουν 4,6% λιγότερες πιθανότητες να λάβουν μια θετική απάντηση στην έρευνα από ότι ένα ζευγάρι ετεροφυλόφιλων. Μάλιστα έλεγξε αν υπάρχει διαφορά ανάλογα και με την φυλετική καταγωγή των ζευγαριών συμπεραίνοντας ότι τα αφροαμερικάνικα γκέι ζευγάρια ανδρών θα λάβουν αρνητική απάντηση κατά 5,6 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο, τα ισπανόφωνα ζευγάρια ομοφυλοφίλων κατά 5,2 μονάδες και τα λευκά ζευγάρια του ίδιου φύλου κατά 4 μονάδες. Παρόλα αυτά στην έρευνα του δεν βρήκε κάποια διαφορετική ή αρνητική αντιμετώπιση για τα ομοφυλόφιλα ζευγάρια γυναικών πέραν του ότι οι ιδιοκτήτες ακινήτων είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιήσουν αρνητική γλώσσα όταν απαντούν σε μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιέχουν μη λευκά ονόματα παρά σε μηνύματα που περιέχουν λευκά ονόματα.

Οι Levy et al., (2017) διεξήγαγαν ένα πείραμα μεγάλης κλίμακας όπου άνθρωποι έψαχναν το ιδανικό σπίτι μέσω μεσιτικών γραφείων σε πόλεις της Αμερικής. Αυτοί οι άνθρωποι ανήκαν σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες: 1.200 ομοφυλόφιλα αντρικά και γυναικεία ζευγάρια, 204 τρανσέξουαλ, 300 γυναίκες που παρουσιάζονταν ως μέρος ομοφυλόφιλου ζευγαριού και 305 άνδρες που παρουσιάζουν ως μέρος ομοφυλοφίλου ζευγαριού. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχναν ότι οι μεσίτες αντιμετώπισαν τις λεσβίες διαφορετικά συγκριτικά με τις ετεροφυλόφιλες γυναίκες που αναζητούν ενοικιαζόμενες κατοικίες. Το πιο σημαντικό εύρημα της έρευνας είναι ότι μόλις οι μεσίτες μάθαιναν ότι οι ενδιαφερόμενοι ανήκαν σε μια κοινωνική ομάδα άλλαζαν την συμπεριφορά τους και πολλές απαντήσεις ήταν ότι δεν υπάρχει κάποιο διαθέσιμο σπίτι για την κατηγορία τους. Παρόμοια έρευνα ήταν και αυτοί των Langowski et al., (2017) οι οποίοι έστειλαν δύο ανθρώπους με παρόμοια χαρακτηριστικά όπως η φυλή, η ηλικία, η οικονομική κατάσταση και η οικογενειακή κατάσταση προς αναζήτηση κατοικίας στην Βοστώνη. Η μόνη διαφορά τους ήταν ότι ο ένας ήταν τρανσέξουαλ. Η μελέτη αυτή διαπίστωσε ότι τα τρανσέξουαλ άτομα έλαβαν διακριτική μεταχείριση κατά 61%. Επιπλέον, ήταν 27% λιγότερο πιθανό να τους παρουσιαστούν παραπάνω διαμερίσματα, 21% λιγότερο πιθανό να τους προσφερθεί κάποια έκπτωση για την ενοικίαση, 12% πιθανότερο να

αναφερθούν αρνητικά σχόλια για το διαμέρισμα και τη γειτονιά και 9 % πιο πιθανό να αναφέρεται υψηλότερη τιμή ενοικίασης από ό, τι οι άνθρωποι που δεν ήταν τρανσέξουαλ.

Στην Ελλάδα χαρακτηριστική είναι η έρευνα του Καραπάνος, (2018) όπου μελετήθηκε η διάκριση με βάση το σεξουαλικό προσανατολισμό στις βραχυπρόθεσμες ενοικιάσεις της πλατφόρμας Airbnb. Στην έρευνα στάλθηκαν 514 μηνύματα σε ιδιοκτήτες καταλυμάτων σε πόλεις της Ελλάδας η επιλογή των οποίων έγινε με τυχαίο τρόπο. Στάλθηκαν μηνύματα στους ιδιοκτήτες με ερώτημα για τη διαθεσιμότητα ακινήτων προς ενοικίαση από δυο πειραματικά προφίλ (ομόφυλο ζευγάρι ανδρών – ετερόφυλο ζευγάρι), όπου μετρήθηκαν οι θετικές και οι αρνητικές απαντήσεις, καθώς επίσης ο χρόνος και η σειρά απάντησης. Παρόλο που τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι έλληνες δε φαίνεται να έχουν διαφορετική αντιμετώπιση απέναντι στα δύο ζευγάρια, σε δευτερογενή ανάλυση του χρόνου και της σειράς απαντήσεων, βρέθηκε ένα ποσοστό 20.5% των ιδιοκτητών που ενώ απαντούσαν θετικά και στα δυο ζευγάρια, έκαναν περισσότερο χρόνο να απαντήσουν στο ομόφυλο ζευγάρι παρ' όλο που ήταν το πρώτο που επικοινωνούσε.

2.7 Διακρίσεις στην Airbnb

Παρά την πολιτική που έχει υιοθετήσει η Airbnb κατά των διακρίσεων, η οποία παρουσιάζεται στο Παράρτημα, το ενδιαφέρον των ερευνητών στο θέμα παραμένει αμείωτο. Αυτό συμβαίνει λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης του φαινομένου της βραχυπρόθεσμης ενοικίασης και της Airbnb ειδικότερα. Έτσι λοιπόν πολλές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια εξετάζουν την ύπαρξη ρατσιστικών συμπεριφορών στην Airbnb με διάφορους τρόπους και προσπαθούν να προσδιορίσουν τα αίτια που οδηγούν σε αυτές.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποίησαν οι Edelman & Luca, (2014) στην μελέτη τους, ήταν να συλλέξουν φωτογραφίες και στοιχεία από Αфро-αμερικανούς και μη ενοικιαστές στην Νέα Υόρκη και να εξετάσουν πως τα έσοδα των καταλυμάτων επηρεάζονταν από τα φυλετικά χαρακτηριστικά των ιδιοκτητών τους, βάσει της εικόνας που έκανε διαθέσιμη ο καθένας στο προφίλ του. Τα συμπεράσματα τους ήταν ότι οι λευκοί οικοδεσπότες κέρδιζαν περίπου 12% περισσότερο για ένα παρόμοιο διαμέρισμα με παρόμοιες βαθμολογίες και φωτογραφίες σε σχέση με τους έγχρωμους οικοδεσπότες. Κοινά χαρακτηριστικά έχει και η έρευνα του Reeves, (2016) στην οποία εξέτασε 500 καταχωρήσεις της Airbnb (με στοιχεία από την Airdna) σε πέντε γειτονιές της Νέας Υόρκης θέλοντας και αυτός να ελέγξει την ύπαρξη ρατσισμού στους έγχρωμους οικοδεσπότες. Έδειξε και αυτός ότι για καταλύματα με παρόμοια χαρακτηριστικά οι έγχρωμοι οικοδεσπότες χρεώνουν 7.21% λιγότερο από τους λευκούς οικοδεσπότες και έχουν 6.18% λιγότερα ποσοστά πληρότητας.

Παρόμοια έρευνα πραγματοποίησαν και οι Wang & Gilheany, (2015) στην οποία ήθελαν να ελέγξουν αν υπάρχει ρατσισμός απέναντι στους Ασιάτες Αμερικάνους. Χρησιμοποιώντας δεδομένα από την θυγατρική της Airbnb του Όκλαντ σε ένα περιορισμένο μέγεθος δείγματος 101 ιδιοκτητών (75 λευκοί και 26 ασιατικής καταγωγής) εξέτασαν τον βαθμό που οι τιμές των ακινήτων επηρεάζονταν από το μέγεθος του ακινήτου (από το πόσα δωμάτια και μπάνια αποτελείται και πόσα άτομα μπορεί να φιλοξενήσει), αλλά και από την καταγωγή του ιδιοκτήτη. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης, έδειξαν τη διαφορά στις προσφερόμενες τιμές μεταξύ των ασιατών και των λευκών Αμερικανών ιδιοκτητών, η οποία φτάνει μέχρι και τα 90\$ λιγότερα εβδομαδιαίως στους Ασιάτες. Φυσικά η διαφορά αυτή αυξάνεται με τον αριθμό των

υπνοδωματίων και με άλλες αναβαθμίσεις που μπορεί να έχει το σπίτι. Ο Mo, (2016) χρησιμοποιώντας ένα διαφορετικό σύνολο δεδομένων που αποτελούνταν από 85 καταχωρήσεις, κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα, ότι δηλαδή η τιμή ενός καταλύματος επηρεάζεται σημαντικά τόσο από τα χαρακτηριστικά του καταλύματος και της κράτησης (αριθμό δωματίων, μπάνιων και φιλοξενούμενων, κόστος ανά εβδομάδα και ανά νύχτα, ποσοστό και χρόνο απόκρισης, αριθμός αξιολογήσεων στην πλατφόρμα), αλλά και από τη φυλή του ιδιοκτήτη. Η έρευνα του συνάδει με των Wang & Gilheany αφού και αυτός βρήκε ότι οι λευκοί Αμερικάνοι χρεώνουν περισσότερο από ότι οι Ασιάτες Αμερικάνοι. Μάλιστα έδειξε ότι οι Αμερικανοί με ασιατική καταγωγή θα μπορούσαν να αυξήσουν τις τιμές τους κατά 747,9 δολάρια επιπλέον εβδομαδιαίως από ότι κάνουν σήμερα, ένα όχι και τόσο ασήμαντο ποσό για τις μέρες μας.

Μια ακόμα έρευνα που έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον είναι των Laouénan & Rathelot, (2017) οι οποίοι ανέλυσαν στοιχεία από 19 χώρες της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης που έχουν τον μεγαλύτερο αριθμό καταχωρήσεων στην Airbnb (Λονδίνο, Παρίσι, Μαδρίτη, Βαρκελώνη, Ρώμη, Μιλάνο, Φλωρεντία, Βερολίνο, Μασσαλία, Βανκούβερ, Τορόντο, Μόντρεαλ, Βοστώνη, Νέα Υόρκη, Μαϊάμι, Σικάγο, Σαν Φρανσίσκο και το Λος Άντζελες). Έτσι ο τελικός αριθμός των καταλυμάτων που έλεγξαν αγγίζει τις 400.000. Τα χαρακτηριστικά που συμπεριέλαβαν στην έρευνα τους είναι αυτά που φαίνονται στην πρώτη σελίδα μιας καταχώρησης δηλαδή την τιμή που χρεώνει ο οικοδεσπότης, τα χαρακτηριστικά της καταχώρισης, τα χαρακτηριστικά του οικοδεσπότη και όλες τις διαθέσιμες κριτικές και αξιολογήσεις. Το ζήτημα που εξέτασαν αφορούσε πως οι ιδιοκτήτες που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες (αφρό-αμερικανή, αραβική, μουσουλμανική) αντιλαμβάνονται τις διακρίσεις. Τα αποτελέσματα τους δείχνουν ότι οι οικοδεσπότες που ανήκουν σε μια εθνική μειονότητα χρεώνουν συστηματικά 3,2% λιγότερο για τα καταλύματα τους σε σχέση με τους υπόλοιπους

Φυσικά δεν υπάρχουν διακρίσεις μόνο απέναντι στους οικοδεσπότες αλλά και σε αυτούς που πρόκειται να νοικιάσουν ένα σπίτι μέσω Airbnb και έτσι έρευνες σε όλο τον κόσμο επικεντρώθηκαν πάνω σε αυτό. Πολύ δημοφιλής είναι αυτή των Edelman et al., (2017) οι οποίοι

συλλέξανε στοιχεία για 6.400 καταχωρήσεις της Airbnb (στη Βαλτιμόρη, στο Ντάλας, στο Λος Άντζελες, στο Σαιντ Λούις και στην Ουάσιγκτον), τον Ιούλιο του 2015. Η μεθοδολογία που ακολούθησαν ήταν η εξής: στείλανε μηνύματα από δύο διαφορετικά προφίλ όπου στο πρώτο φαινόταν ότι ο ενδιαφερόμενος είναι αфроαμερικανός και στο δεύτερο λευκός και εξέτασαν τις απαντήσεις θετικές ή μη, που έδωσαν οι οικοδεσπότες. Βρήκαν ότι οι αфроαμερικανοί ενδιαφερόμενοι έχουν 16% λιγότερες πιθανότητες να γίνουν αποδεκτοί σε σχέση με τους λευκούς. Μάλιστα δεν υπήρχε διαφορά ούτε στον αριθμό καταλυμάτων των ιδιοκτητών (αν είχαν ένα ή περισσότερα στην ιδιοκτησία τους) αλλά ούτε και στις περιοχές όπου η πλειοψηφία των κατοίκων είναι αфроαμερικάνοι.

Παρόμοια έρευνα πραγματοποίησαν οι Cui & Zhang, (2016) στην οποία συνέλλεξαν δεδομένα για όλες τις καταχωρήσεις της Airbnb στη Βοστώνη, το Σικάγο και το Σιάτλ όπου στο σύνολο ήταν 1,256. Στείλανε μηνύματα από δύο διαφορετικά προφίλ όπου στο πρώτο φαινόταν ότι ο ενδιαφερόμενος είναι έγχρωμος και στο δεύτερο λευκός. Τα αποτελέσματα της έρευνας τους δείχνανε ότι όταν δεν υπάρχει κανένας αριθμός αξιολογήσεων των επισκεπτών στο προφίλ τους, ένας επισκέπτης με όνομα που παραπέμπει σε λευκό πολίτη έχει πιθανότητα 84,0% να απαντηθεί το μήνυμα του και το αίτημα του να γίνει αποδεκτό με πιθανότητα 47,9%. Αντίθετα, ένας λογαριασμός επισκέπτη με αφρικανό αμερικανικό όνομα έχει 71,8% πιθανότητα να λάβει απάντηση από τον οικοδεσπότη, και μόνο 28,7% πιθανότητα να γίνει αποδεκτή η αίτηση για ενοικίαση του σπιτιού. Με άλλα λόγια, ένας έγχρωμος επισκέπτης είναι κατά 19,2 % λιγότερο πιθανό να γίνει αποδεκτός κατά την αναζήτηση του για κατάλυμα μέσω της Airbnb.

Η φυλετική διάκριση δεν είναι η μοναδική που συναντά κανείς στην Airbnb καθώς υπάρχουν και άλλες κοινωνικοοικονομικές ομάδες που επηρεάζονται. Το 2016 η Airbnb δημοσίευσε ένα 32-σέλιδο έντυπο¹¹ στο οποίο περιγράφονται οι κινήσεις με τις οποίες σχεδιάζει να καταπολεμήσει τις διακρίσεις στην πλατφόρμα της. Μεταξύ των άλλων αλλαγών που πραγματοποίησε προσέλαβε μια νέα ομάδα μηχανικών και ερευνητών πλήρους απασχόλησης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, των οποίων η δουλειά περιλαμβάνει ενασχόληση με απαιτητικά πρότυπα εύρεσης συμπεριφορών διάκρισης των ιδιοκτητών.

¹¹ Διαθέσιμο από: https://blog.atairbnb.com/wp-content/uploads/2016/09/REPORT_Airbnbs-Work-to-Fight-Discrimination-and-Build-Inclusion.pdf [Έγινε πρόσβαση στις 16 Δεκεμβρίου 2019].

2.8 Συμπεράσματα

Μετά από την βιβλιογραφική ανασκόπηση μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι στον τομέα της αγοράς και ενοικίασης ακινήτων φαίνονται ξεκάθαρα ότι κάποιες ομάδες ανθρώπων αντιμετωπίζονται διαφορετικά και με δυσμενή τρόπο. Η μεγαλύτερη κοινωνική ομάδα που υφίσταται σημαντικές διακρίσεις είναι οι έγχρωμοι και αυτό παρατηρείται σε διάφορες χώρες του κόσμου αλλά κυρίως στην Αμερική. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει αντιληπτό ότι οι σεξουαλικές προτιμήσεις αλλά και η σεξουαλική ταυτότητα των ανθρώπων μπαίνει εμπόδιο ακόμα και στην αναζήτηση του για κατοικία και έτσι πολλές έρευνες έχουν επικεντρωθεί σε αυτό. Οι διακρίσεις προκύπτουν στην μορφή καταβολής υψηλότερου αντιτίμου ή ακόμη και σε μη διάθεση του ακινήτου προς τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Ως εκ τούτου παρατηρούνται ασυμμετρίες στην αγορά οι οποίες μακροπρόθεσμα δύναται να μειώσουν την αποτελεσματικότητά της και τη συνολική ευημερία των ενδιαφερόμενων .

Παρόλο που έχουν γίνει αρκετές έρευνες ανά τον κόσμο πάνω στις διακρίσεις για τους ΛΟΑΤ, στην Ελλάδα υπάρχει σχετικά μικρή βιβλιογραφία και έτσι στα επόμενα κεφάλαια θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εύρεση συμπεριφορών διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ μέσω της παγκόσμιας πλατφόρμας ενοικίασης καταλυμάτων Airbnb καθώς και τα αποτελέσματα και συμπεράσματα της έρευνας.

Κεφάλαιο 3 - Δεδομένα και Μεθοδολογία

3.1 Εισαγωγή

Στο προηγούμενο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα βασικά στοιχεία της βιβλιογραφίας που αφορούν τις διακρίσεις στην αγορά ακινήτων. Οι περισσότερες έρευνες επικεντρώνονται στις ρατσιστικές συμπεριφορές απέναντι σε εθνολογικές ή φυλετικές μειονότητες καθώς δυστυχώς είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται συχνά. Στις μέρες μας οι έρευνες άρχισαν να επικεντρώνονται στις σεξουαλικές επιλογές των ανθρώπων καθώς για πολλούς ακόμα θεωρείται ταμπού η διαφορετικότητα. Έτσι λοιπόν στο παρόν κεφάλαιο θα αναπτυχθεί ο τρόπος με τον οποίο μελετήθηκε η ύπαρξη διακρίσεων απέναντι στις τρανσέξουαλ στην ελληνική αγορά ακινήτων μέσω της πλατφόρμας Airbnb καθώς και ποια μεθοδολογική προσέγγιση ακολουθήθηκε.

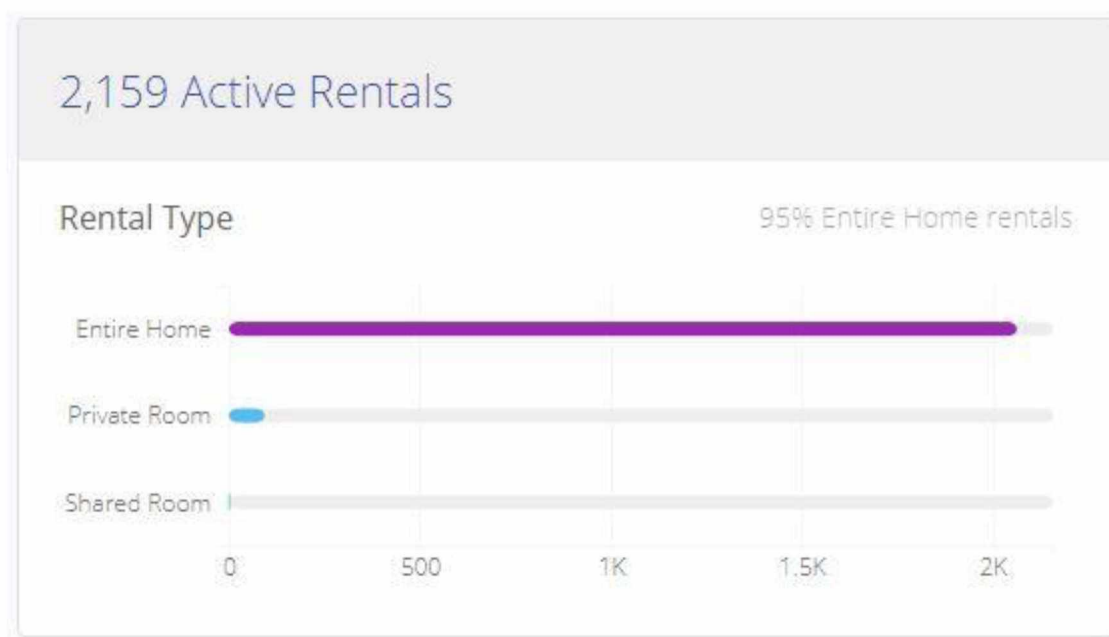
3.2. Airbnb στην Θεσσαλονίκη – Παρούσα έρευνα

Στην Ελλάδα η Airbnb εμφανίστηκε το 2009 και έτσι με τον καιρό πολλοί Έλληνες και ξένοι ιδιοκτήτες ακινήτων στη χώρα μας μετατρέπονται σε οικοδεσπότες, νοικιάζοντας από το διαδίκτυο τις διαθέσιμες οικίες τους. Η Airbnb δεν προσφέρει απλώς ένα έξτρα εισόδημα, καθώς για πολλούς ιδιοκτήτες δεν αποτελεί πλέον μόνο μια περιστασιακή μίσθωση του ακινήτου τους, αλλά μια περισσότερο μακροπρόθεσμα συνειδητή επιλογή με στόχο το κέρδος. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της διάκρισης ως προς τον σεξουαλικό προσανατολισμό, και συγκεκριμένα απέναντι στις τρανσέξουαλ, στην αγορά κατοικίας στην πόλη της Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα στη βραχυχρόνια μίσθωση μέσω της πλατφόρμας Airbnb. Η πρωτοτυπία της παρούσας εργασίας έγκειται στο γεγονός ότι είναι η πρώτη έρευνα που ασχολείται με την διάκριση ως προς τις τρανσέξουαλ στην ελληνική αγορά κατοικίας και μάλιστα στην πλατφόρμα Airbnb στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα οι περισσότερες έρευνες που έγιναν για την Ελλάδα επικεντρώνονται στην πρωτεύουσα ενώ η παρούσα στην Θεσσαλονίκη. Ένας από τους λόγους που επιλέχτηκε η Θεσσαλονίκη είναι η συνεχής αύξηση του τουρισμού

της πόλης καθώς τα τελευταία χρόνια έχει γίνει ένας προορισμός, χειμερινός και καλοκαιρινός, από τουρίστες από όλον τον κόσμο¹².

Έτσι όλο και περισσότεροι άνθρωποι επιλέγουν να νοικιάσουν τα καταλύματα τους μέσω της Airbnb καθώς μπορούν να επιτευχθούν μεγάλα πιθανά κέρδη. Όπως φαίνεται στις εικόνες 3.1 και 3.2 τα ενεργά σπίτια στο κέντρο της Θεσσαλονίκης αγγίζουν τα 2.159 από τα οποία τα 2.057 είναι ολόκληρα διαμερίσματα, τα 96 είναι ιδιωτικά δωμάτια σε σπίτι και τα 6 είναι μοιραζόμενα δωμάτια.

Εικόνα 3.1: Αριθμός καταλυμάτων στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Πηγή: Προσωπική χρήση της ιστοσελίδας

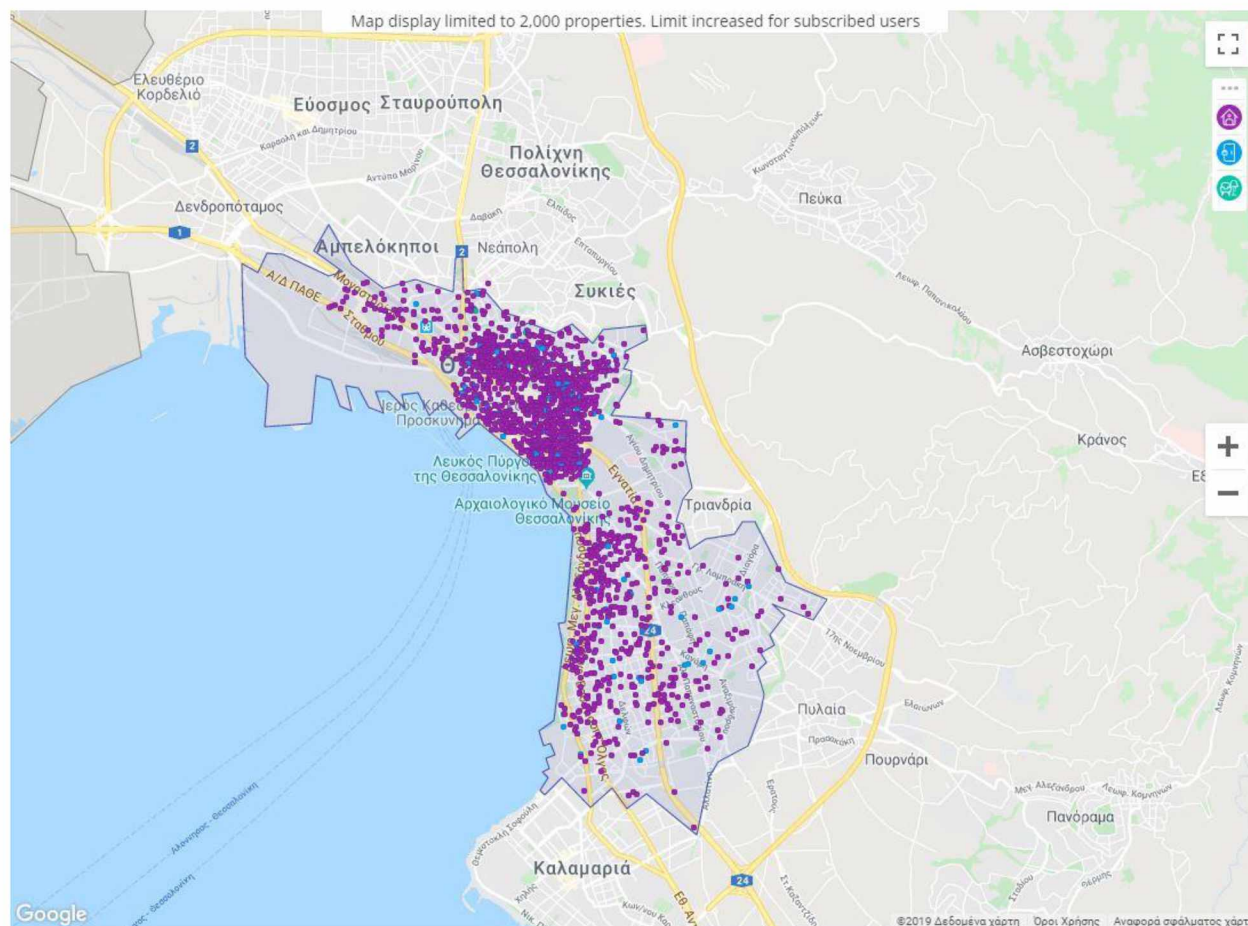
<https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/gr/default/thessaloniki/overview>

¹² Διαθέσιμο από:

<https://parallaximag.gr/thessaloniki/thessaloniki-afksisi-touristikon-afikseon-kai-eisprakseon-tous-protous-mines-tou-2019>

<https://www.iefimerida.gr/news/282244/thessaloniki-aggizei-75-i-toyristiki-ayxisi-ta-teleytaia-hronia> [Έγινε πρόσβαση στις 9 Ιανουαρίου 2020].

Εικόνα 3.2: Χάρτης διασποράς καταλυμάτων στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

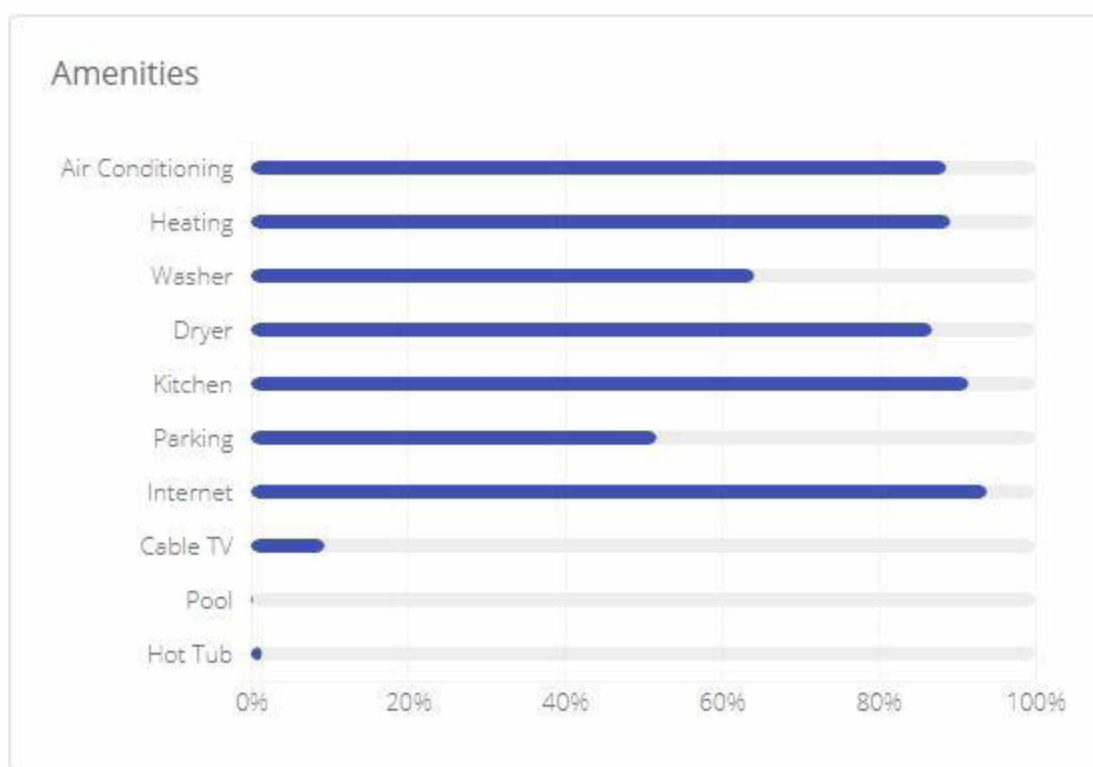
Πηγή: Προσωπική χρήση της ιστοσελίδας

<https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/gr/default/thessaloniki/overview>

Τα περισσότερα σπίτια προσφέρουν πολλές ανέσεις οι οποίες θεωρούνται ως ένα βαθμό απαραίτητες στις μέρες μας παροτρύνοντας τον επισκέπτη να εκφέρει θετική γνώμη για το κατάλυμα που επισκέφτηκε (Εικόνα 3.3). Έτσι σύμφωνα πάλι με την σελίδα Airdna τα περισσότερα σπίτια στο κέντρο της Θεσσαλονίκης έχουν κλιματισμό, καλοριφέρ, πλυντήριο και στεγνωτήριο, κουζίνα και διαδίκτυο. Πάνω από τα μισά επίσης έχουν καλωδιακή τηλεόραση αλλά και παρκινγκ. Στην Εικόνα 3.4 βλέπουμε ότι τα περίπου 1.000 καταλύματα αποτελούνται από ένα δωμάτιο, περίπου τα 600 από δυο δωμάτια, και γύρω στα 200 είναι στούντιο. Τα

υπόλοιπα αποτελούνται από 3 και πάνω υπνοδωμάτια. Κατά μέσω όρο σε 1,3 δωμάτια μπορούν να φιλοξενηθούν 4 φιλοξενούμενοι.

Εικόνα 3.3: Ανέσεις στα καταλύματα στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Πηγή: Προσωπική χρήση της ιστοσελίδας <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/gr/default/thessaloniki/overview>

Εικόνα 3.4: Αριθμός υπνοδωματίων ανά κατάλυμα στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Πηγή: Προσωπική χρήση της ιστοσελίδας <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/gr/default/thessaloniki/overview>

Είναι σημαντικό να αναφερθεί η προτίμηση που έχουν οι Έλληνες και ξένοι ιδιοκτήτες ακινήτων στην Θεσσαλονίκη στην πλατφόρμα βραχυχρόνιας μίσθωσης Airbnb σε αντίθεση με ακόμα μία γνωστή πλατφόρμα την Homeaway. Όπως φαίνεται στην Εικόνα 3.5 το 92% των ιδιοκτητών ακινήτων προτιμούν και εμπιστεύονται τις υπηρεσίες της Airbnb αποσκοπώντας στα μέγιστα κέρδη που μπορούν να εισπράξουν.

Εικόνα 3.5: Προτιμήσεις ιδιοκτητών ακινήτων στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Πηγή: Προσωπική χρήση της ιστοσελίδας

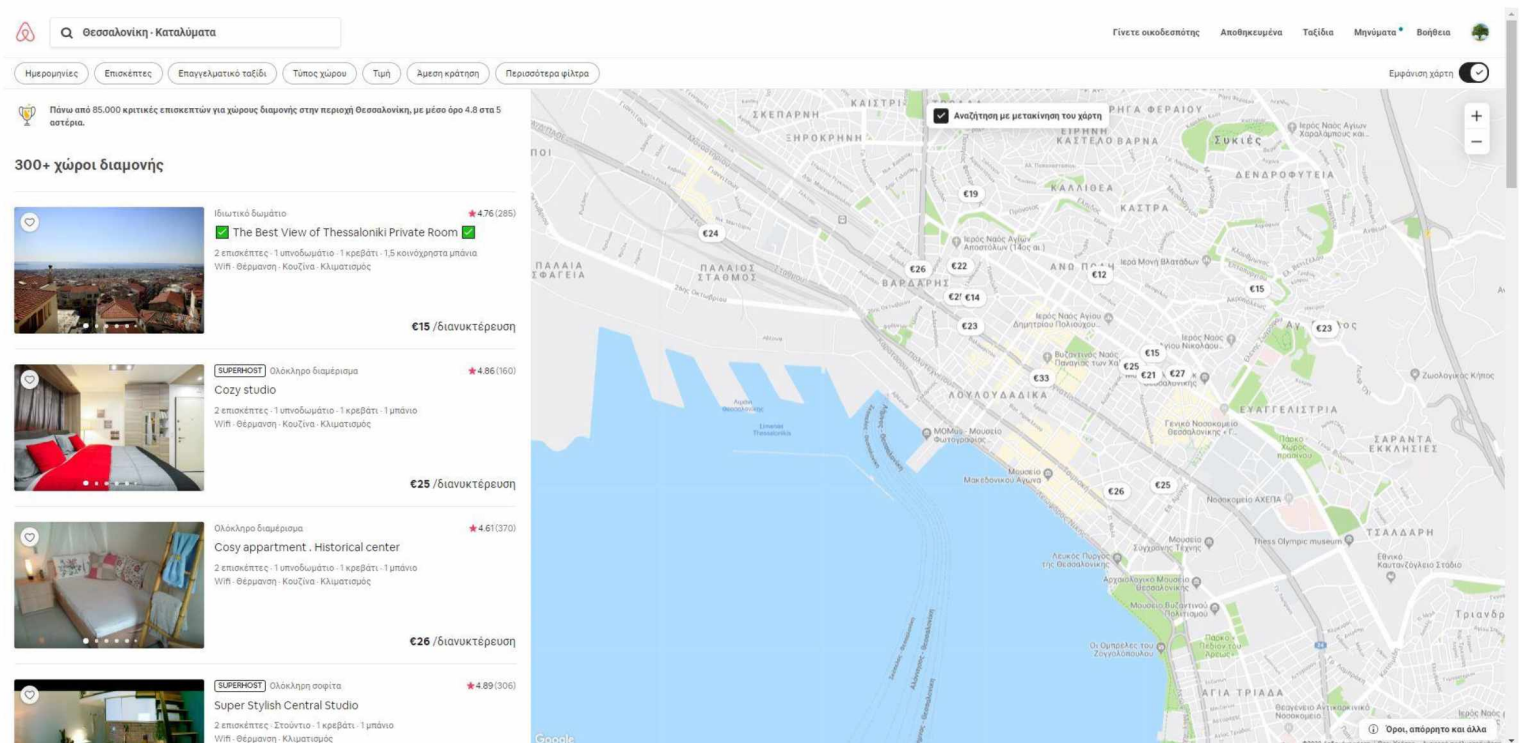
<https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/gr/default/thessaloniki/overview>

3.3. Πειραματική διαδικασία παρούσας έρευνας

3.3.1 Δημιουργία πειραματικών προφίλ και διαδικασία αποστολής μηνυμάτων

Για να πραγματοποιηθεί η συγκεκριμένη έρευνα, χρειάστηκε η δημιουργία δύο πειραματικών προφίλ στην Airbnb. Η ενοικίαση ακινήτων είναι μια απλή διαδικασία (η οποία αναπτύχθηκε στο κεφάλαιο 2.3) και έτσι ο υποψήφιος ενοικιαστής, έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει στις καταχωρήσεις της Airbnb, κάθε ακίνητο διαθέσιμο προς ενοικίαση για τον προορισμό που τον ενδιαφέρει. Στην εικόνα 3.6 φαίνονται οι καταχωρήσεις στην Θεσσαλονίκη όπως παρουσιάζονται στην πλατφόρμα της Airbnb κατά την αναζήτηση.

Εικόνα 3.6: Οι καταχωρήσεις όπως παρουσιάζονται στην πλατφόρμα Airbnb στην Θεσσαλονίκη

Πηγή: Προσωπική χρήση της πλατφόρμας <https://www.airbnb.gr/>

Μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι κατά την αναζήτηση υπάρχουν ειδικά φίλτρα για μια πιο εστιασμένη αναζήτηση. Για παράδειγμα μπορεί κάποιος να ορίσει την ημερομηνία της

αρεσκείας του, τον αριθμό των επισκεπτών, τον τύπο του χώρου, τα χρήματα που μπορεί να διαθέσει και τι χαρακτηριστικά και ανέσεις θα διαθέτει το κατάλυμα που θα επιλέξει. Στην έρευνα μας έχουν οριστεί τρία φίλτρα κατά την αποστολή όλων των μηνυμάτων και αυτά είναι η ημερομηνία, ο αριθμός των επισκεπτών και ο τύπος του καταλύματος. Πιο συγκεκριμένα επιλέχτηκε η ημερομηνία 21-23 Φεβρουαρίου αποφεύγοντας έτσι πιθανές εορταστικές μέρες με σκοπό την μέγιστη διαθεσιμότητα των καταλυμάτων. Επιπρόσθετα δηλώθηκε ότι ο αριθμός των επισκεπτών θα είναι κάθε φορά ένας δηλαδή είτε η τρανσέξουαλ είτε η γυναίκα και τέλος ο τύπος του καταλύματος να είναι ολόκληρο διαμέρισμα για να αποφευχθεί η αλληλεπίδραση οικοδεσποτών και επισκεπτών στον ίδιο χώρο.

Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκαν δύο πειραματικά προφίλ, ένα προφίλ μιας τρανσέξουαλ γυναίκας και ένα προφίλ μιας γυναίκας, τα οποία επικοινωνούσαν με ιδιοκτήτες ακινήτων στην Airbnb ζητώντας πληροφορίες για τη διαθεσιμότητα του προς ενοικίαση ακινήτου τους. Βάσει της βιβλιογραφίας η κύρια υπόθεση της εργασίας είναι ότι το προφίλ της τρανσέξουαλ γυναίκας θα λάβει λιγότερες θετικές απαντήσεις για τη διαθεσιμότητα των ακινήτων σε σχέση με το προφίλ της γυναίκας. Επειδή η Airbnb περιορίζει την μαζική αποστολή μηνυμάτων για την αποφυγή δημιουργίας spam προφίλ, μετά από την αποστολή περίπου δέκα μηνυμάτων γινόταν φραγμός και δεν υπήρχε δυνατότητα αποστολής περαιτέρω μηνυμάτων για αρκετές ώρες. Για τον λόγο αυτό δημιουργήθηκαν 3 ζεύγη βοηθητικών πειραματικών προφίλ για μια πιο γρήγορη συλλογή δεδομένων. Τα βοηθητικά αυτά προφίλ ήταν ολόιδια με το πρώτο με την μόνη διαφορά στα επώνυμα.

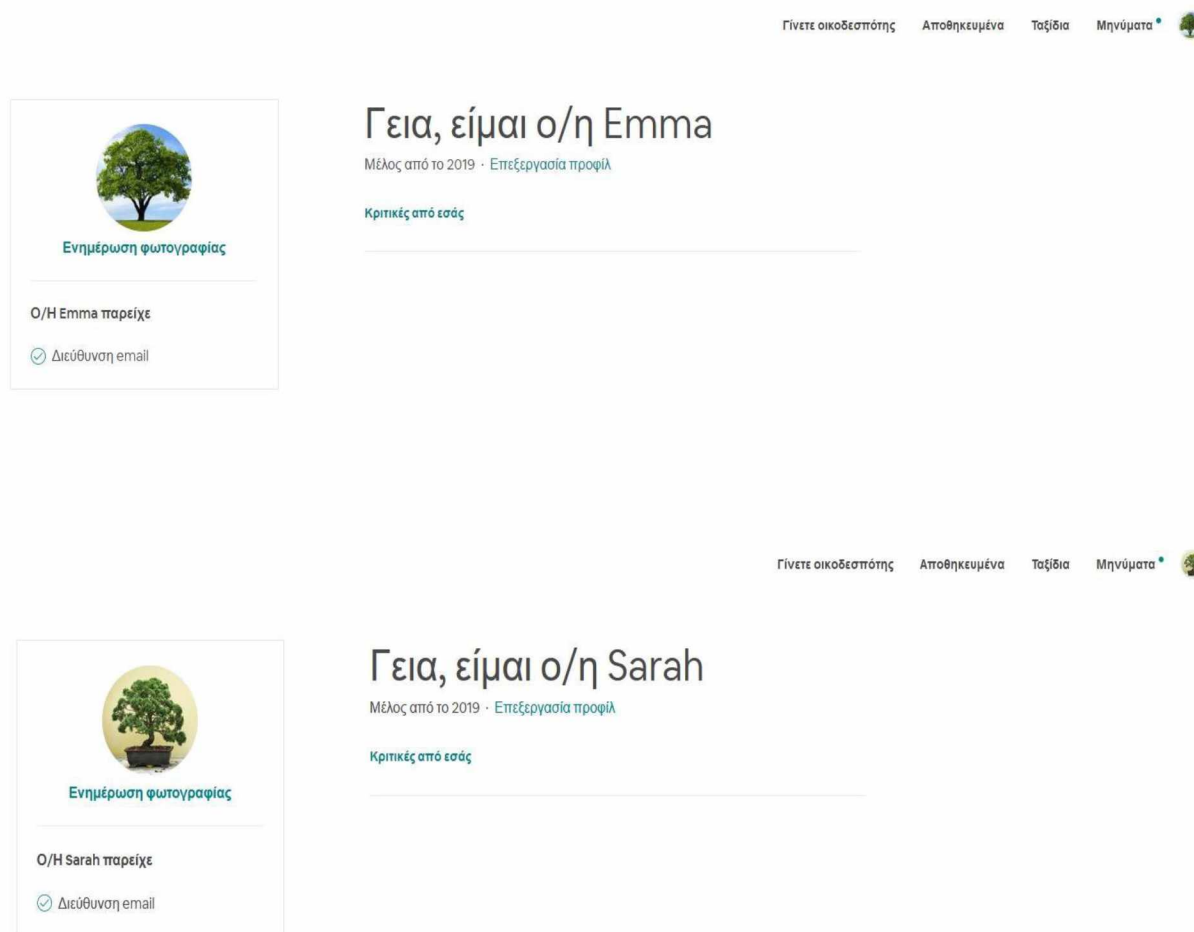
Τα προφίλ που δημιουργήθηκαν για την έρευνα ήταν τα παρακάτω:

	Τρανσέξουαλ	Γυναίκα
Κυρίως Προφίλ	Emma Van Dijk	Sarah Janssens
Πειραματικά Προφίλ	Emma Van Orsouw	Sarah Levasseur
	Emma Limmen	Sarah Cole
	Emma Burrell	Sarah Garland

Όπως φαίνεται και στην εικόνα 3.7 όταν κάποιος κάνει αναζήτηση στο προφίλ ενός ενδιαφερόμενου βλέπει το αρχικό όνομα και όχι το επίθετο, την εικόνα προφίλ καθώς και το

ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εάν υπάρχει. Όσο πιο ενημερωμένο είναι το προφίλ τόσο πιο πολλές πληροφορίες θα εμφανίζονται. Υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης του προφίλ με το Facebook και έτσι σαφώς θα μπορέσει κανείς να αναζητήσει περισσότερες πληροφορίες για τον ενδιαφερόμενο. Έτσι λοιπόν καθώς στάλθηκαν τα δύο μηνύματα οι ιδιοκτήτες μπορούσαν να δούνε το όνομα του ενδιαφερόμενου ενοικιαστή, την εικόνα προφίλ του καθώς και το μήνυμα ενδιαφέροντος. Ως εκ τούτου, παρ' όλο που χρησιμοποιήθηκαν τέσσερις ομάδες ζευγαριών για την συλλογή δεδομένων στην παρούσα έρευνα, στο σύνολό τους οι ιδιοκτήτες έλαβαν μηνύματα που παραπέμπουν σε δυο πειραματικά προφίλ.

Εικόνα 3.7: Πειραματικά προφίλ της έρευνας

Πηγή: Προσωπική χρήση της πλατφόρμας <https://www.airbnb.gr/>

Όσον αφορά τις εικόνες προφίλ που χρησιμοποιήθηκαν, έρευνες έχουν δείξει την θετική και αρνητική επίδραση μιας εικόνας προφίλ σε τέτοιου είδους αλληλεπιδράσεις. Οι Ert et al., (2016) συνδυάζοντας φωτογραφίες προφίλ και επίπεδα τιμών δείξαν ότι όσο πιο αξιόπιστος φαινόταν ο άνθρωπος στην φωτογραφία, τόσο μεγαλύτερη ήταν η πιθανότητα να γίνει η κράτηση για το κατάλυμα του. Για να αποφευχθεί λοιπόν κάθε είδους επιρροή στους ιδιοκτήτες που στάλθηκαν τα μηνύματα, οι εικόνες προφίλ που επιλέχθηκαν ήταν ουδέτερες (Εικόνα 3.7) αποφεύγοντας έτσι τη δημιουργία αρνητικών ή θετικών εντυπώσεων στους ιδιοκτήτες της έρευνας.

3.2.2 Δείγμα της έρευνας και συλλογή δεδομένων

Στην παρούσα μελέτη, εξετάστηκαν οι διακρίσεις προς τις τρανσέξουαλ γυναίκες χρησιμοποιώντας την μέθοδο της αποστολής μηνυμάτων. Αυτή η επιλογή έγινε διότι οι δοκιμές αλληλογραφίας δεν περιλαμβάνουν προσωπική επαφή μεταξύ ενός ενδιαφερόμενου για ενοικίαση και ενός ενοικιαστή καταλύματος. Αντιθέτως, στάλθηκαν μηνύματα στους ιδιοκτήτες, πραγματοποιώντας έτσι την πιο διαδεδομένη μορφή επαφής μεταξύ ιδιοκτητών και πιθανών ενοικιαστών. Η συγκεκριμένη διαδικασία επιτρέπει τον έλεγχο του περιεχομένου της αίτησης και τη χρήση μεγάλων μεγεθών δειγμάτων. Επιπλέον, οι ερευνητές είναι λιγότερο πιθανό να επηρεάσουν ακουσίως τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων των ιδιοκτητών κάνοντας την έρευνα λιγότερο υποκειμενική.

Η συλλογή των δεδομένων έγινε με την αποστολή 402 ζευγών μηνυμάτων στους υποψήφιους ιδιοκτήτες καταλυμάτων Airbnb της Θεσσαλονίκης. Η διαδικασία αυτή διήρκεσε ένα μήνα και οκτώ μέρες δηλαδή από τις 23 Νοεμβρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου. Κατά την διαδικασία ενοικίασης ενός καταλύματος, η Airbnb σου δίνει την δυνατότητα να στείλεις ένα αίτημα/μήνυμα στον ιδιοκτήτη ζητώντας περισσότερες πληροφορίες ή ακόμα και για να ξεκινήσει μια πρώτη επαφή μεταξύ των δύο ενδιαφερόμενων. Φυσικά αυτό δεν προαπαιτεί την κράτηση του ακινήτου αλλά γίνεται για να επιτευχθεί καλύτερη επικοινωνία και συνεννόηση. Η μέθοδος λοιπόν που ακολουθήθηκε είναι η εξής: Αρχικά στελνόταν το μήνυμα από την τρανσέξουαλ γυναίκα ζητώντας πληροφορίες για την διαθεσιμότητα ενός καταλύματος και μετά

από την πάροδο 5-10 λεπτών στελνόταν ένα παρόμοιο, αλλά όχι ταυτόσημο, μήνυμα από την γυναίκα. Αυτή η σειρά ακολουθήθηκε για όλους ανεξαιρέτως τους ιδιοκτήτες. Τα δύο μηνύματα ήταν της παρακάτω μορφής:

Κείμενο αιτήματος τρανσέξουαλ γυναίκας:

Hi, I am Emma Van Dijk from Holland but my official passport name is Thomas Van Dijk and I would like to rent your apartment on Airbnb from February 21th to February 23th 2020. Could you please inform me about the availability? Thank you.

Κείμενο αιτήματος γυναίκας:

Hello, my name is Sarah Janssens and I am from Belgium. I am interested in renting your apartment for the period 21/02/2020 to 23/02/2020. Could you tell me if it is available on those dates? Thank you.

Για να διασφαλιστούν τα αποτελέσματα της έρευνας πρώτα έστειλε μήνυμα η τρανσέξουαλ γυναίκα και μετά η γυναίκα και αυτό γιατί αν έστειλε πρώτα η γυναίκα η πιθανή απόρριψη του μηνύματος θα μπορούσε να αποδοθεί όχι μόνο σε συμπεριφορά διάκρισης, αλλά και σε ένα αίσθημα τυπικής δέσμευσης του ιδιοκτήτη προς το άτομο που επικοινωνήσε πρώτο. Όσον αφορά τον χρόνο παρέλευσης μεταξύ της αποστολής των δύο μηνυμάτων επιλέχθηκαν τα 5-10 λεπτά καθώς στην Airbnb διατίθενται τα ακίνητα για βραχυχρόνια ενοικίαση και πολλές φορές ανάλογα με τις περιόδους μπορεί να υπάρχει μεγάλη ζήτηση. Για να αποφευχθεί λοιπόν η άμεση απάντηση του ιδιοκτήτη στο πρώτο μήνυμα που δέχεται, το δεύτερο μήνυμα ακολουθούσε σε λιγότερο από 10 λεπτά, δίνοντας έτσι την δυνατότητα επιλογής στον ιδιοκτήτη. Οι περιπτώσεις στις οποίες παρουσιάζονται σημάδια διάκρισης είναι όταν οι ιδιοκτήτες έχουν διαβάσει και τα δύο μηνύματα και απαντάνε θετικά στην γυναίκα και αρνητικά στην τρανσέξουαλ. Η αρχική λοιπόν υπόθεση της έρευνας είναι ότι θα εμφανιστεί διάκριση ανάμεσα στις τρανσέξουαλ και στις γυναίκες που στέλνουν μηνύματα στους ιδιοκτήτες.

Καθώς στάλθηκαν όλα τα μηνύματα, στην συνέχεια κατηγοριοποιήθηκαν οι απαντήσεις των ιδιοκτητών για να μπορέσουν να βγουν τα αποτελέσματα της έρευνας. Στον πίνακα 3.1

φαίνονται οι κατηγορίες των απαντήσεων καθώς και σε ποιες περιπτώσεις δημιουργείται διάκριση απέναντι στις τρανσέξουαλ.

Πίνακας 3.1: Παρουσία διάκρισης βάσει απαντήσεων

Απάντηση στην τρανσέξουαλ	NAI	NAI	OXI	OXI	Αρχικά OXI και μετά NAI
Απάντηση στην γυναίκα	NAI	OXI	NAI	OXI	NAI
Παρουσία διάκρισης			✓		✓

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα υπάρχουν πέντε σενάρια απαντήσεων των ιδιοκτητών. Στο πρώτο οι απαντήσεις και στις δύο γυναίκες είναι NAI οπότε δεν παρουσιάζεται κάποια διάκριση. Στο δεύτερο απαντάνε NAI στην τρανσέξουαλ και OXI στην γυναίκα κάτι που μπορεί να οφείλεται στο αίσθημα της υποχρέωσης που μπορεί να νιώθουν κάποιοι ιδιοκτήτες στον πρώτο υποψήφιο που συναντάνε. Στο τρίτο σενάριο απαντάνε OXI στην τρανσέξουαλ και NAI στην γυναίκα. Εδώ διακρίνεται ξεκάθαρα η συμπεριφορά διάκρισης των ιδιοκτητών απέναντι στις τρανσέξουαλ. Στην συνέχεια υπάρχει η περίπτωση να απαντήσουν OXI και στα δύο μηνύματα κάτι που μπορεί να οφείλεται σε πιθανή υποψία που μπορεί να δημιουργήθηκε στους ιδιοκτήτες από την σχεδόν ταυτόχρονη παραλαβή παρόμοιων μηνυμάτων για τις ίδιες ημερομηνίες, ή διότι κάποιοι θέλουν να νοικιάζουν περισσότερες μέρες τα καταλύματα τους ή ακόμα και λόγω πιθανής ανακαίνισης ή έλλειψη θέρμανσης για το χειμώνα. Σε αυτή την περίπτωση δεν μπορούμε να διακρίνουμε αν υπάρχουν διακρίσεις. Τέλος υπάρχει και το σενάριο οι ιδιοκτήτες να απαντήσουν NAI στην γυναίκα και OXI στην τρανσέξουαλ αλλά μόλις αντιληφτούν ότι δεν λαμβάνουν απάντηση ή δεν γινόταν κράτηση του καταλύματος από την γυναίκα να αλλάζουν την απάντηση τους στην τρανσέξουαλ και την κάνουν NAI. Οι απαντήσεις αυτές καταγράφηκαν ως συμπεριφορά διάκρισης.

Η επιλογή της πόλης όπως αναφέρθηκε πιο πάνω έγινε για λόγους πρωτοτυπίας αλλά και γιατί ο τουρισμός στην Θεσσαλονίκη έχει αυξηθεί πολύ τα τελευταία χρόνια. Έτσι λοιπόν κατά την διάρκεια της έρευνας ο νομός Θεσσαλονίκης χωρίστηκε σε δήμους με τις περισσότερες

καταχωρήσεις όπου στέλνονταν τα μηνύματα. Στον πίνακα 3.2 φαίνεται η κατανομή των μηνυμάτων ανά δήμο και το ποσοστό που καταλαμβάνουν.

Πίνακας 3.2: Κατανομή των μηνυμάτων ανά δήμο

Δήμος Θεσσαλονίκης	Αιτήματα	Ποσοστό %
Θεσσαλονίκης (κέντρο)	220	54.72%
Πυλαίας-Χωρτιάτη	20	4.97%
Καλαμαριάς	31	7.71%
Θερμαϊκού	85	21.14%
Κορδελιό-Εύοσμος	46	11.44%

Η επιλογή των καταλυμάτων και των ιδιοκτητών έγινε με τυχαίο τρόπο δηλαδή επιλέγονταν οι πρώτες καταχωρήσεις που εμφανίζονταν στην αναζήτηση σε κάθε περιοχή. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι κάποιοι ιδιοκτήτες κατέχουν πολλά καταλύματα στην Airbnb και έτσι κάθε φορά που στέλνόταν έναν μήνυμα γινόταν πρώτα έλεγχος ώστε κάθε ιδιοκτήτης να λάβει μόνο ένα ζεύγος μηνυμάτων.

3.3.3 Χαρακτηριστικά ιδιοκτητών και καταλυμάτων

Κατά την διάρκεια της έρευνας, πέρα από την καταμέτρηση των απαντήσεων, σημειώθηκαν και τα διαθέσιμα χαρακτηριστικά των ιδιοκτητών και των καταλυμάτων στα οποία στάλθηκαν μηνύματα. Πιο συγκεκριμένα κρατήθηκαν δεδομένα για το φύλο του ιδιοκτήτη, τον αριθμό των καταχωρήσεων που έχει, το κόστος ενοικίασης ανά ημέρα, τον αριθμό των επισκεπτών ανά ημέρα, τον αριθμό των υπνοδωματίων και των μπάνιων καθώς και τις συνολικές κριτικές που έχει το ακίνητο. Στους Πίνακες 3.3 και 3.4 φαίνονται οι μεταβλητές της έρευνας με τα περιγραφικά στατιστικά τους.

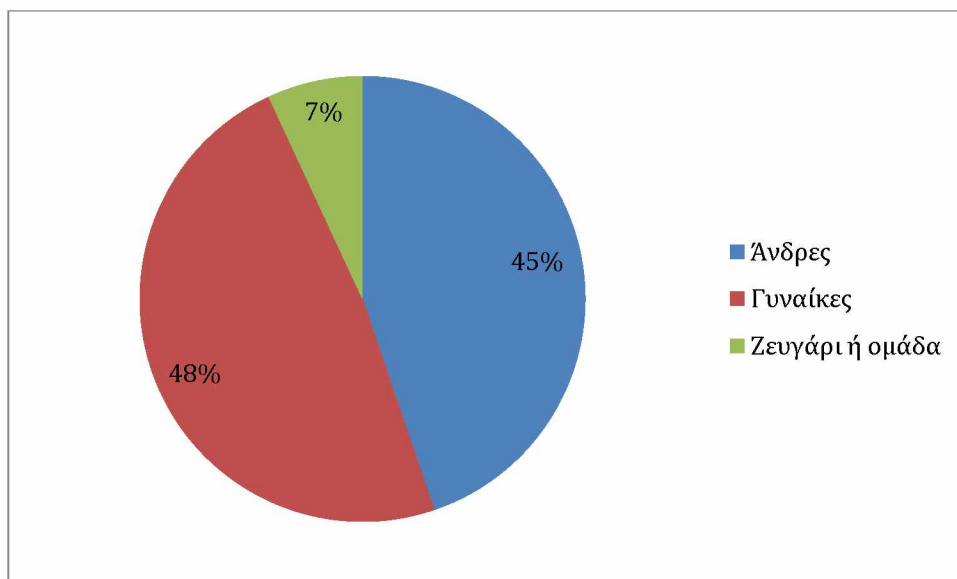
Πίνακας 3.3: Περιγραφικά στατιστικά των μεταβλητών

Μεταβλητές	Παρατηρήσεις	Μέσος όρος	Διάμεσος	Τυπική απόκλιση	Min	Max
Κόστος ανά μέρα (€)	402	37.9278607	-	20.2896057	10	150
Επισκέπτες	402	3.54726368	-	1.50112343	1	12
Υποδωμάτια	402	-	1	0.577086966	1	3
Μπάνια	402	-	1	0.223063774	1	2
Κριτικές	402	44.6542	-	58.0531	0	367

Πίνακας 3.4: Μεταβλητές της έρευνας

Μεταβλητές	Σύνολο Παρατηρήσεων	Κατηγορίες	Παρατηρήσεις
Ιδιοκτήτης	402	Άνδρας	180(44.77%)
		Γυναίκα	194(48.25%)
		Ζευγάρι ή Ομάδα	28(6.96%)
Τύπος Ακινήτου	402	Διαμέρισμα	402(100%)

Γράφημα 3.1: Δημογραφικά στοιχεία ιδιοκτητών

Σύμφωνα με τους Πίνακες 3.3, 3.4 και με το Γράφημα 3.1 μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο μέσος όρος της τιμής των καταλυμάτων είναι 38 ευρώ ανά ημέρα, οι επισκέπτες περίπου 4 και οι κριτικές φτάνουν κατά μέσο όρο τις 45. Όσον αφορά την τυπική απόκλιση των παραμέτρων βλέπουμε ότι για τις τιμές των ακινήτων ανά ημέρα είναι 20 δηλαδή τα περισσότερα ακίνητα κοστίζουν πολύ λιγότερο από τον γενικό μέσο όρο των τιμών. Οι επισκέπτες που μπορούν να φιλοξενηθούν είναι κατά βάση ένας ή δύο και οι κριτικές φτάνουν στις 58. Η ελάχιστη τιμή των καταλυμάτων ξεκινούσε από 10 ευρώ ανά βράδυ και έφτανε έως τα 150, οι επισκέπτες ξεκινούσαν από ένας και έφταναν έως 12, τα υπνοδωμάτια ήταν 1 έως 3, τα μπάνια 1 με 2 και οι κριτικές ξεκινούσαν από 0 έως 367. Τέλος παρατηρούμε ότι οι άνδρες διαχειριστές των ακινήτων αποτελούσαν το 45% της έρευνας, οι γυναίκες το 48% και τα ζευγάρια ή οι ομάδες διαχειριστών το 7%. Στο επόμενο κεφάλαιο θα ελεγχθεί αν οι μεταβλητές αυτές επηρεάζουν τις απαντήσεις των ιδιοκτητών.

3.4 Συμπεράσματα

Συμπερασματικά στο κεφάλαιο 3 είδαμε την εικόνα της Airbnb στην πόλη της Θεσσαλονίκης και εξετάσαμε τον τρόπο με τον οποίο έγινε η έρευνα της παρούσας εργασίας και καταγράφηκαν κάποια διαθέσιμα δεδομένα των χαρακτηριστικών για τους ιδιοκτήτες και για τα ακίνητα που εξετάστηκαν. Επιπρόσθετα ορίστηκαν οι τρόποι με τους οποίους οι απαντήσεις στα μηνύματα των ιδιοκτητών θα θεωρούνται ότι δηλώνουν την παρουσία διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ. Στο κεφάλαιο 4 που ακολουθεί πραγματοποιείται η στατιστική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν στα πλαίσια της έρευνας και γίνεται ένας λεπτομερής σχολιασμός των αποτελεσμάτων.

Κεφάλαιο 4 - Ανάλυση και αποτελέσματα

4.1 Εισαγωγή

Στα προηγούμενα κεφάλαια έγινε μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αναφορικά με τις διακρίσεις που διάφορες μειονοτικές ομάδες ανθρώπων υφίστανται κατά την προσπάθεια τους για ενοικίαση κατοικίας. Στην συνέχεια εμβαθύνουμε στο θέμα το οποίο πραγματεύεται η παρούσα έρευνα και το οποίο είναι οι διακρίσεις που αντιμετωπίζουν οι τρανσέξουαλ ψάχνοντας κατάλυμα στην Airbnb. Αφού παρατέθηκαν η μεθοδολογία της έρευνας και ο τρόπος με τον οποίο συλλέχτηκαν τα δεδομένα ακολουθεί, στο 4^ο κεφάλαιο, η στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων. Αυτή γίνεται σε δύο φάσεις. Η πρώτη αφορά την κατανομή των απαντήσεων των οικοδεσποτών (σε θετικές και αρνητικές) και τη στατιστική ανάλυσή τους ώστε να προσδιοριστεί η ύπαρξη ή όχι διακρίσεων. Η δεύτερη αφορά τα αποτελέσματα του χρόνου απόκρισης των οικοδεσποτών στα δύο αιτήματα και το στατιστικό έλεγχο για ύπαρξη δισταγμού απέναντι στις τρανσέξουαλ.

4.2 Στατιστική ανάλυση – αποτελέσματα μετρήσεων θετικών– αρνητικών απαντήσεων

Στην συγκεκριμένη ενότητα γίνεται η στατιστική ανάλυση των θετικών και αρνητικών απαντήσεων των οικοδεσποτών των καταλυμάτων στην Airbnb μετά την αποστολή ενός ζεύγους μηνυμάτων, πάντα πρώτα από την τρανσέξουαλ και μετά από την άλλη γυναίκα. Σε αυτό το σημείο έχουν αφαιρεθεί οι περιπτώσεις όπου οι ιδιοκτήτες δεν απάντησαν σε κανένα από τα δύο μηνύματα (στο σύνολο 20) και έτσι ο αριθμός των τελικών δεδομένων υπό εξέταση είναι 382 παρατηρήσεις. Όταν οι ιδιοκτήτες απαντούσαν ΝΑΙ και στα δύο μηνύματα τότε αυτό

καταγραφόταν ως θετικές απαντήσεις. Οι αρνητικές απαντήσεις είναι λίγο πιο περίπλοκες καθώς αποτελούνται από τις εξής κατηγορίες:

A) Αρνητική απάντηση (OXI) και στα δύο μηνύματα.

B) Θετική απάντηση (NAI) στο ένα μήνυμα και καμία απάντηση στο άλλο.

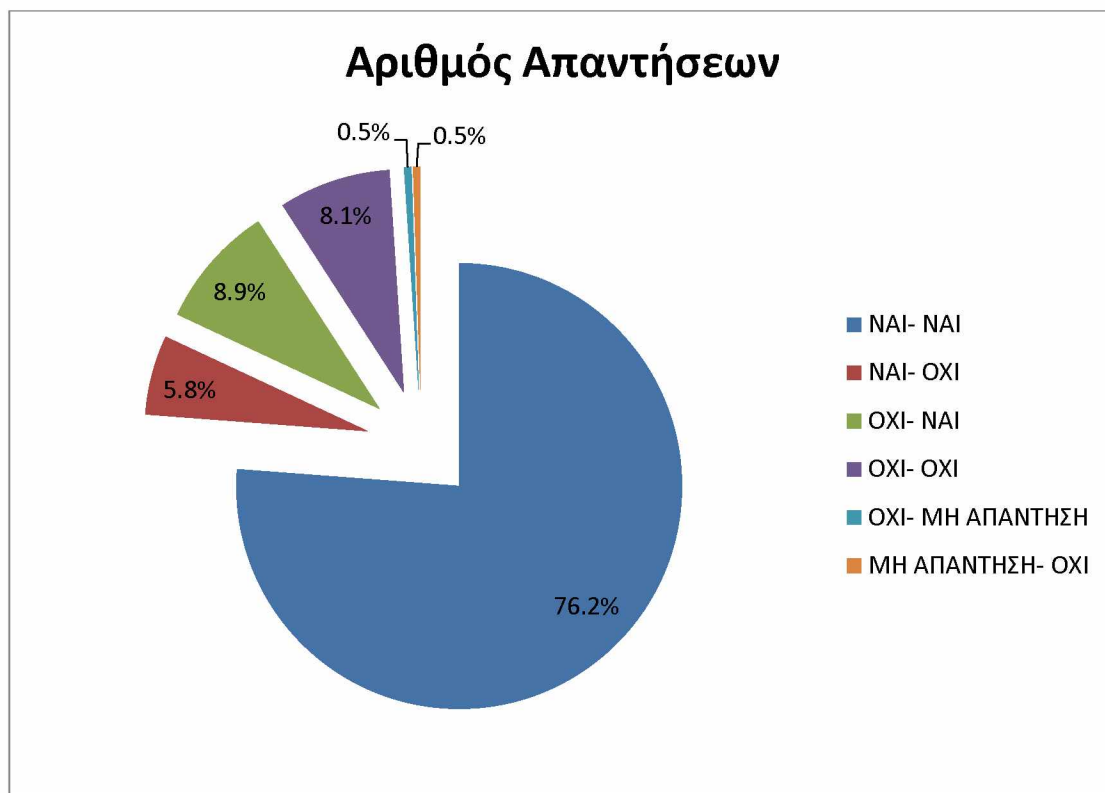
Γ) Σε ορισμένες περιπτώσεις ενώ αρχικά οι ιδιοκτήτες είχαν απαντήσει αρνητικά στην τρανσέξουαλ και θετικά στην άλλη γυναίκα, μετά από κάποιες ώρες βλέποντας ότι η δεύτερη δεν προχωρούσε στην κράτηση, άλλαζαν την αρνητική τους απάντηση σε NAI. Αυτές οι απαντήσεις κατηγοριοποιήθηκαν ως αρνητικές.

Στον Πίνακα 4.1 παρουσιάζονται οι συνδυασμοί των απαντήσεων των ιδιοκτητών μαζί με το ποσοστό που κατέχουν.

Πίνακας 4.1: Αποτελέσματα απαντήσεων των οικοδεσποτών

Απάντηση στην τρανσέξουαλ	Απάντηση στην γυναίκα	Τιμή	Ποσοστό %
NAI	NAI	291	(76.17%)
NAI	OXI	22	(5.75%)
OXI	NAI	34	(8.90%)
OXI	OXI	31	(8.11%)
OXI	ΜΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	2	(0.52%)
ΜΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	OXI	2	(0.52%)

Γράφημα 4.1: Γράφημα απαντήσεων

Από τον Πίνακα 4.1 και το Γράφημα 4.1 παρατηρούμε τα αποτελέσματα της έρευνας ότι ένα μεγάλο ποσοστό, της τάξης του 76.2%, απάντησαν θετικά και στις 2 γυναίκες, κάτι πολύ θετικό για την ελληνική κοινότητα της Airbnb καθώς φαίνεται ότι η πλειοψηφία του δείγματος που ελέγχθηκε είναι δεκτικοί απέναντι στο διαφορετικό και δεν παρουσιάζουν συμπεριφορές διάκρισης. Ένα 5.8% απάντησε NAI στην τρανσέξουαλ και OXI στην γυναίκα κάτι το οποίο μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι επειδή οι οικοδεσπότες λάμβαναν πάντα πρώτο το μήνυμα από την τρανσέξουαλ, ίσως ένιωθαν ότι πρέπει να παραχωρήσουν το κατάλυμά τους σε αυτήν αφού προηγούνταν χρονικά.

Το πιο ενδιαφέρον κομμάτι της έρευνας είναι το σημείο στο οποίο οι ιδιοκτήτες απάντησαν OXI στην τρανσέξουαλ και NAI στην γυναίκα. Το ποσοστό αυτό είναι στο 8.9% του συνόλου και δείχνει μια ξεκάθαρη συμπεριφορά διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ αφού οι ιδιοκτήτες είχαν την επιλογή να διαλέξουν όποια από τις δύο ενδιαφερόμενες θέλανε για το κατάλυμα. Τα υπόλοιπα αποτελέσματα δείχνανε ότι το 8.1% απάντησε OXI και στις δύο

γυναίκες, το 0.5% ΟΧΙ στην τρανσέξουαλ και δεν έδωσε καμία απάντηση στην γυναίκα και το 0.5% δεν απάντησε καθόλου στην τρανσέξουαλ και είπε ΟΧΙ στην γυναίκα.

Φυσικά πολύ σημαντικό είναι να ελεγχθεί αν το παραπάνω ποσοστό διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ είναι στατιστικώς σημαντικό¹³ δηλαδή να απορριφθεί η πιθανότητα που υπάρχει τα αποτελέσματα της έρευνας να έχουν προκύψει από τυχαίους παράγοντες. Για αυτόν τον λόγο ο στατιστικός έλεγχος που κρίθηκε κατάλληλος είναι ο έλεγχος McNemar καθώς χρησιμοποιείται σε ζευγάρια ονομαστικών δεδομένων. Στην περίπτωση του δείγματός μας πέραν από τις 20 περιπτώσεις όπου οι ιδιοκτήτες δεν απάντησαν σε κανένα από τα δύο μηνύματα, αφαιρέθηκαν και οι τέσσερις περιπτώσεις όπου στις δύο δεν απάντησαν στην τρανσέξουαλ και είπαν ΟΧΙ στην γυναίκα και στις άλλες δύο όπου είπαν ΟΧΙ στην τρανσέξουαλ και δεν απάντησαν στην γυναίκα. Έτσι το μέγεθος του δείγματος για αυτόν τον έλεγχο ήταν 378 παρατηρήσεις. Έχουμε στην ουσία έναν πίνακα 2x2 στον οποίο μας ενδιαφέρουν οι απαντήσεις ΝΑΙ-ΟΧΙ και ΟΧΙ-ΝΑΙ στα δύο μηνύματα. Σύμφωνα με την μηδενική υπόθεση της έρευνας θεωρούμε ότι υπάρχει διάκριση απέναντι στις τρανσέξουαλ. Όπως φαίνεται στην εικόνα 4.1 η τιμή p-value του στατιστικού ελέγχου είναι 0.1088 κάτι που σημαίνει ότι σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10% μπορούμε να αποδεχθούμε τη μηδενική υπόθεση. Αυτό σημαίνει ότι παρατηρούμε διάκριση απέναντι στην τρανσέξουαλ.

¹³ Όλοι οι έλεγχοι έγιναν με το στατιστικό πακέτο Stata.

Εικόνα 4.1: Έλεγχος McNemar εξέτασης στατιστικής σημαντικότητας των απαντήσεων των οικοδεσποτών

```
. mcc apantsh1 apantsh2
```

Cases	Controls		Total
	Exposed	Unexposed	
Exposed	31	34	65
Unexposed	22	291	313
Total	53	325	378

```
McNemar's chi2(1) =      2.57      Prob > chi2 = 0.1088
Exact McNemar significance probability      = 0.1409
```

```
Proportion with factor
```

Cases	.1719577		
Controls	.1402116	[95% Conf. Interval]	
difference	.031746	-.0095689	.073061
ratio	1.226415	.9552389	1.574574
rel. diff.	.0369231	-.0073652	.0812114
odds ratio	1.545455	.8780645	2.773709 (exact)

Θέλοντας να μελετηθεί τι μπορεί να επηρεάζει την εν λόγω συμπεριφορά διάκρισης των οικοδεσποτών, πραγματοποιήθηκε ανάλυση παλινδρόμησης. Στην ανάλυση αυτή, η εξαρτημένη μεταβλητή ήταν μια ψευδομεταβλητή η οποία δήλωνε ύπαρξη διάκρισης (έπαιρνε τιμή 0 αν η απάντηση που έδωσαν οι οικοδεσπότες στην τρανσεξουαλ ήταν ΝΑΙ και 1 αν η απάντηση ήταν ΟΧΙ στην τρανσεξουαλ και ΝΑΙ στην γυναίκα). Οι ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν το φύλο του οικοδεσπότη (ψευδομεταβλητή με τιμές 0 αν είναι άνδρας και 1 αν είναι γυναίκα, ο αριθμός των καταχωρήσεων (ψευδομεταβλητή με τιμές 0 αν είχαν μία καταχώρηση και 1 αν είχαν παραπάνω), η περιοχή του καταλύματος (ψευδομεταβλητή με τιμές 0 αν είναι στο δήμο Θεσσαλονίκης και 1 αν είναι στην περιφέρεια) το κόστος ανά διανυκτέρευση, ο αριθμός των επισκεπτών που μπορούσε να δεχτεί το κατάλυμα, ο αριθμός των υπνοδωματίων και των μπάνιων και τέλος οι συνολικές κριτικές του καταλύματος.

Τα αποτελέσματα (Εικόνα 4.2) έδειξαν ότι τόσο το φύλο όσο και οι κριτικές ενός καταλύματος επηρεάζουν την απάντηση του ιδιοκτήτη. Ειδικότερα, όσες περισσότερες κριτικές είχε ένα κατάλυμα (και άρα μεγαλύτερη ζήτηση) τόσο μεγαλύτερη πιθανότητα υπήρχε ο ιδιοκτήτης να είναι πιο επιλεκτικός στην επιλογή επισκέπτη και να απαντήσει όχι στην τρανσεξουαλ (p-value=0.039). Επίσης, οριακά μπορούμε να δεχθούμε (p-value=0.102) ότι οι

άνδρες οικοδεσπότες έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να απαντήσουν ΟΧΙ στην τρανσέξουαλ σε σύγκριση με το αν είναι γυναίκα, υποδηλώνοντας συμπεριφορές διάκρισης.

Εικόνα 4.2: Παλινδρόμηση στις απαντήσεις των οικοδεσποτών στα δύο μηνύματα

```
. regress apanthsh1 fulo arithmoskataxwrhsewn perioxi kostos episkeptes kritikes
```

Source	SS	df	MS	Number of obs = 325		
Model	1.22583075	6	.204305126	F(6, 318) = 2.22		
Residual	29.2172462	318	.091878133	Prob > F = 0.0407		
				R-squared = 0.0403		
				Adj R-squared = 0.0222		
Total	30.4430769	324	.093960114	Root MSE = .30311		

apanthsh1	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
fulo	-.0446485	.0271859	-1.64	0.102	-.0981355	.0088385
arithmoskataxwrhsewn	.0075367	.0348284	0.22	0.829	-.0609865	.0760598
perioxi	.0262511	.0370005	0.71	0.479	-.0465455	.0990478
kostos	.0003152	.0010093	0.31	0.755	-.0016705	.002301
episkeptes	.0173483	.0123015	1.41	0.159	-.0068544	.041551
kritikes	-.0006234	.0003004	-2.08	0.039	-.0012144	-.0000324
_cons	.0723773	.0616088	1.17	0.241	-.048835	.1935895

4.3 Στατιστική ανάλυση – αποτελέσματα μετρήσεων χρόνου απόκρισης

Σε δεύτερο επίπεδο η ανάλυση μας επικεντρώθηκε στην διαφορά στους χρόνους απόκρισης των οικοδεσποτών στα δύο μηνύματα που λάμβαναν. Όπως ειπώθηκε στο κεφάλαιο 3 οι ιδιοκτήτες λάμβαναν δύο μηνύματα με διαφορά χρόνου αποστολής 5-10', με πρώτο μήνυμα πάντα αυτό της τρανσέξουαλ. Καθώς πλέον υπάρχει και η εφαρμογή της Airbnb για τα κινητά πολλοί ιδιοκτήτες λάμβαναν ειδοποίηση στο κινητό τους μόλις ερχόταν το πρώτο μήνυμα με αποτέλεσμα να απαντάνε μέσα σε λίγα λεπτά, πολλές φορές χωρίς να έχουν λάβει το δεύτερο μήνυμα. Έτσι λοιπόν αυτές οι περιπτώσεις, σύμφωνα με τις αρχικές υποθέσεις της έρευνας, αποκλείστηκαν διότι οι ιδιοκτήτες δεν είχαν την δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στα δύο

μηνύματα και ως αποτέλεσμα δεν μπορεί να καταγραφεί κάποια συμπεριφορά διάκρισης. Οι περιπτώσεις αυτές ήταν στο σύνολο 156 και έτσι έμεινε ένα δείγμα των 246 παρατηρήσεων.

Ο τρόπος με τον οποίο ελέγχθηκε η πιθανή διαφοροποίηση στο χρόνο απάντησης των ιδιοκτητών απέναντι στις τρανσέξουαλ ήταν με τον υπολογισμό του μέσου χρόνου απόκρισης στα δύο μηνύματα. Με αυτό τον τρόπο φαίνεται αν οι ιδιοκτήτες αργούσαν να απαντήσουν σε κάποιο μήνυμα. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς που πραγματοποιήθηκαν οι ιδιοκτήτες απαντούσαν στις τρανσέξουαλ με έναν μέσο χρόνο απόκρισης 127 λεπτών. Κάτι τέτοιο δεν συνέβαινε με τις απαντήσεις στις γυναίκες καθώς σε αυτές ο μέσος χρόνος απόκρισης ήταν τα 112 λεπτά. Αυτή η διαφορά των 15 λεπτών στους μέσους χρόνους απόκρισης θα μπορούσε να οριστεί σαν ένας δισταγμός από την μεριά των ιδιοκτητών προς τις τρανσέξουαλ.

Εικόνα 4.3: Έλεγχος t στους χρόνους απόκρισης των οικοδεσποτών στα μηνύματα

```
. ttest diaf1 == diaf2, unpaired
```

Two-sample t test with equal variances

Variable	Obs	Mean	Std. Err.	Std. Dev.	[95% Conf. Interval]	
diaf1	246	335.6301	168.4205	2641.572	3.893321	667.3668
diaf2	240	135.5167	10.46499	162.1229	114.9013	156.1321
combined	486	236.8086	85.44126	1883.587	68.9279	404.6894
diff		200.1134	170.83		-135.5466	535.7735

```

diff = mean(diaf1) - mean(diaf2)                                t =    1.1714
Ho: diff = 0                                                    degrees of freedom =    484

Ha: diff < 0                                Ha: diff != 0                                Ha: diff > 0
Pr(T < t) = 0.8790                        Pr(|T| > |t|) = 0.2420                        Pr(T > t) = 0.1210

```

Από τον στατιστικό έλεγχο t-test (Εικόνα 4.3) που πραγματοποιήθηκε στα δύο δείγματα που περιγράφηκαν παραπάνω φαίνεται ότι η διαφορά αυτή στους χρόνους απόκρισης προς την τρανσέξουαλ και την γυναίκα μπορεί να θεωρηθεί στατιστικά σημαντική καθώς το p-value βρέθηκε 0.1210. Αυτό σημαίνει ότι αυτή η διαφορά των 15 λεπτών στους χρόνους απόκρισης των ιδιοκτητών στα δύο μηνύματα είναι ένα σημαντικό εύρημα που δείχνει τον δισταγμό τους κατά την διαδικασία απάντησης.

Ένα ακόμα κομμάτι το οποίο ερευνήθηκε είναι η σειρά με την οποία οι οικοδεσπότες απαντούσαν στα δύο μηνύματα. Καθώς οι ιδιοκτήτες λάμβαναν πρώτα το μήνυμα από την τρανσέξουαλ και μετά από δέκα περίπου λεπτά το μήνυμα από τη γυναίκα θα ήταν λογικό να απαντάνε πρώτα στην τρανσέξουαλ καθώς λάμβαναν χρονικά πρώτο το μήνυμά της. Ωστόσο υπήρχαν κάποιοι που ακολουθούσαν διαφορετική σειρά: 74 οικοδεσπότες απάντησαν θετικά πρώτα στην γυναίκα και μετά στην τρανσέξουαλ. Και πάλι, αυτή η διαφοροποίηση στη σειρά απάντησης των ιδιοκτητών, ενώ δεν αντιστοιχεί σε συμπεριφορά διάκρισης, θα μπορούσε ωστόσο να ερμηνευτεί με τον όρο του δισταγμού. Ο τελευταίος αυτός έλεγχος που πραγματοποιήθηκε είναι και στατιστικά σημαντικός κάτι το οποίο φαίνεται και στην Εικόνα 4.4 καθώς το p-value ισούται με 0.0001.

Εικόνα 4.4: Έλεγχος t στους χρόνους απόκρισης των 74 οικοδεσποτών στα μηνύματα

```
. ttest diaforalsepta == diafora2septa, unpaired
```

Two-sample t test with equal variances

Variable	Obs	Mean	Std. Err.	Std. Dev.	[95% Conf. Interval]	
diafor..	74	186.5946	23.16492	199.2722	140.427	232.7622
diafor..	74	83.56757	13.70727	117.9144	56.24901	110.8861
combined	148	135.0811	14.06931	171.1606	107.2768	162.8853
diff		103.027	26.91659		49.83054	156.2235

```

diff = mean(diaforalsepta) - mean(diafora2septa)      t =      3.8276
Ho: diff = 0                                           degrees of freedom =      146

Ha: diff < 0                                           Ha: diff != 0                                           Ha: diff > 0
Pr(T < t) = 0.9999                                     Pr(|T| > |t|) = 0.0002                                     Pr(T > t) = 0.0001

```

Κατά την αναζήτηση των λόγων που μπορεί να οδήγησαν τους οικοδεσπότες σε αυτήν την συμπεριφορά δισταγμού, να απαντήσουν δηλαδή πρώτα στην γυναίκα και μετά στην τρανσέξουαλ πραγματοποιήθηκε άλλη μία παλινδρόμηση. Σύμφωνα με την Εικόνα 4.5 παρατηρούμε ότι η μόνη παράμετρος που φαίνεται να επηρεάζει την σειρά απόκρισης των οικοδεσποτών είναι το φύλο (p-value=0.147) και ειδικότερα οι είναι γυναίκες φαίνεται να έχουν

μεγαλύτερη πιθανότητα να απαντήσουν θετικά πρώτα στην γυναίκα και μετά στην τρανσέξουαλ υποδηλώνοντας ύπαρξη δισταγμού απέναντι στην δεύτερη.

Εικόνα 4.5: Γραμμική παλινδρόμηση

```
. regress hesitation fulo arithmoskataxwrhsewn perioxi kostos episkeptes kritikes
```

Source	SS	df	MS	Number of obs =	74
Model	172167.173	6	28694.5289	F(6, 67) =	0.89
Residual	2150416.77	67	32095.7727	Prob > F =	0.5045
				R-squared =	0.0741
				Adj R-squared =	-0.0088
				Root MSE =	179.15
Total	2322583.95	73	31816.2184		

hesitation	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
fulo	63.7797	43.51219	1.47	0.147	-23.071 150.6304
arithmoskataxwrhsewn	-54.61116	44.18376	-1.24	0.221	-142.8023 33.58
perioxi	28.76233	44.04976	0.65	0.516	-59.16136 116.686
kostos	.1331506	1.034937	0.13	0.898	-1.932593 2.198894
episkeptes	11.81382	18.51413	0.64	0.526	-25.14054 48.76819
kritikes	.1533955	.404136	0.38	0.705	-.6532632 .9600543
_cons	20.7679	91.68615	0.23	0.821	-162.2384 203.7742

4.4 Συμπεράσματα

Συμπερασματικά στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την ύπαρξη διάκρισης από τους οικοδεσπότες Airbnb απέναντι στις τρανσέξουαλ. Πιο συγκεκριμένα βρέθηκε ένα ποσοστό οικοδεσποτών της τάξης του 8.9% το οποίο αρνήθηκε να νοικιάσει το κατάλυμά τους στις τρανσέξουαλ ενώ απάντησαν θετικά στο αντίστοιχο αίτημα μιας άλλης γυναίκας. Βρέθηκε ότι το φύλο των οικοδεσποτών (αν είναι άντρες) και ο αριθμός των κριτικών που έχουν τα καταλύματα παίζει σημαντικό ρόλο στην απάντηση τους καθώς όσες πιο πολλές είναι οι κριτικές (και άρα η ζήτηση για το κατάλυμα είναι αυξημένη) τόσο πιο επιλεκτικοί γίνονται οι οικοδεσπότες στην ενοικίαση των καταλυμάτων τους. Σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάλυσης των δεδομένων γίνεται αναφορά στην διαφορά του χρόνου απόκρισης των οικοδεσποτών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δείχνει η κατά μέσο όρο 15λεπτή (στατιστικώς σημαντική) διαφορά στον χρόνο που κάνουν να απαντήσουν, δείχνοντας μια προτίμηση στις γυναίκες σε σχέση με τις τρανσέξουαλ.

Κεφάλαιο 5- Συμπεράσματα

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας, η οποία διεξήχθη από τον Ιούλιο του 2019 έως τον Ιανουάριο του 2020, ήταν η διερεύνηση της ύπαρξης συμπεριφορών διάκρισης απέναντι στις τρανσέξουαλ μέσω της πλατφόρμας βραχυχρόνιων μισθώσεων κατοικιών Airbnb. Καθώς η Airbnb έχει εισέλθει στις ζωές των Ελλήνων τα τελευταία χρόνια με ταχύτατους ρυθμούς κρίθηκε αναγκαία η εξέταση της συμπεριφοράς των οικοδεσποτών από την στιγμή που σε πολλές χώρες στο εξωτερικό έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις διάκρισης απέναντι σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε θεωρείται ως η πιο ενδεδειγμένη, καθώς δε προϋποθέτει προσωπική επαφή μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, του ερευνητή και των υποκειμένων της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα δημιουργήθηκαν δύο πειραματικά προφίλ με παρόμοια χαρακτηριστικά και στέλνονταν δύο πανομοιότυπα μηνύματα στους οικοδεσπότες των καταλυμάτων από αυτά. Το πρώτο πάντα ήταν από την τρανσέξουαλ και το δεύτερο από την άλλη γυναίκα με διαφορά 5-10 λεπτών. Και τα δύο μηνύματα ρωτούσαν για τη διαθεσιμότητα του καταλύματος για τις ίδιες ημερομηνίες και έτσι ο οικοδεσπότης είχε τη δυνατότητα να επιλέξει σε ποια από τις δύο γυναίκες θέλει να νοικιάσει το κατάλυμα.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε για την πόλη της Θεσσαλονίκης και μεταξύ Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2019 στάλθηκαν 402 ζεύγη μηνυμάτων σε αντίστοιχους οικοδεσπότες. Η καινοτομία της συγκεκριμένης εργασίας είναι ότι μελετά μια ομάδα για την οποία δεν έχει ξανά γίνει έρευνα στην Ελλάδα και είναι αυτή των τρανσέξουαλ γυναικών. Επιπλέον οι περισσότερες αντίστοιχες έρευνες διάκρισης στην αγορά κατοικίας επικεντρώνονται στις μακροπρόθεσμες ενοικιάσεις ακινήτων με την αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στους ιδιοκτήτες. Η παρούσα έρευνα διαφοροποιείται καθώς χρησιμοποιεί την πλατφόρμα της Airbnb και όχι τις αγγελίες σε ηλεκτρονικές σελίδες όπως οι περισσότερες έρευνες στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της βρίσκονται σε συμφωνία με παρόμοιες έρευνες του εξωτερικού στις οποίες ελέγχθηκε η ύπαρξη διακρίσεων για τους ανθρώπους με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό.

Τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας δείχναν ότι ένα (στατιστικώς) σημαντικό ποσοστό οικοδεσποτών Airbnb στην Θεσσαλονίκη (περίπου 9% από τους 402 που μελετήθηκαν) προτίμησαν να νοικιάσουν το κατάλυμά τους στην γυναίκα και όχι στην τρανσέξουαλ παρόλο

που έστελνε πρώτη μήνυμα με ερώτηση διαθεσιμότητας. Η άρνηση αυτή ήταν είτε άμεση είτε έμμεση, δηλαδή απάντησαν αρχικά αρνητικά αλλά στη συνέχεια άλλαξαν την απάντησή τους όταν το άλλο άτομο δεν προχώρησε στην κράτηση του καταλύματος. Το αποτέλεσμα αυτό συμφωνεί και με άλλες έρευνες που έγιναν από ξένους ερευνητές οι οποίοι έψαχναν για συμπεριφορές διακρίσεων απέναντι στους ΛΟΑΤ μέσω της Airbnb (Friedman et al., 2013, Schwegman, 2018, Levy et al., 2017).

Εν συνεχεία έγινε μία προσπάθεια εύρεσης των χαρακτηριστικών των ιδιοκτητών που φαίνεται να επιδεικνύουν τέτοιες συμπεριφορές διάκρισης. Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε έδειξε ότι ο αριθμός των κριτικών που έχει ένα κατάλυμα επηρεάζει την απάντηση των οικοδεσποτών. Αυτό σημαίνει ότι όσο περισσότερες κριτικές έχει ένας ιδιοκτήτης για το κατάλυμα του τόσο μεγαλύτερη ζήτηση αντιμετωπίζει και έτσι έχει την δυνατότητα να είναι πιο επιλεκτικός κατά την αποδοχή ενός επισκέπτη σε σχέση με άλλους ιδιοκτήτες που τα καταλύματά τους έχουν λίγες ή και καθόλου κρατήσεις. Πέρα από τη ζήτηση του ακινήτου άλλο στοιχείο που φαίνεται ότι πιθανά διαφοροποιεί τη συμπεριφορά των οικοδεσποτών είναι το φύλο του οικοδεσπότη. Αν ο ιδιοκτήτης είναι άντρας ήταν πιο πιθανό να απαντήσει ΟΧΙ στην τρανσέξουαλ από ότι αν ήταν γυναίκα. Τα αποτελέσματα αυτά έρχονται σύμφωνα με το ότι οι ετεροφυλόφιλοι άνδρες έχουν περισσότερο αρνητικές αντιλήψεις απέναντι σε ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλους και τρανσέξουαλ, σε σύγκριση με τις ετεροφυλόφιλες γυναίκες (LaMar & Kite, 2001, Herek, 2002).

Σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάλυσης εξετάστηκαν οι χρόνοι απόκρισης των οικοδεσποτών στα δύο μηνύματα που λάμβαναν. Παρατηρήσαμε ότι υπάρχει μια στατιστικώς σημαντική διαφορά 15 λεπτών στους μέσους χρόνους απόκρισης, δηλαδή οι οικοδεσπότες έκαναν πιο πολύ χρόνο για να απαντήσουν στην τρανσέξουαλ από ότι στην γυναίκα παρόλο που λάμβαναν πρώτο το μήνυμα από την τρανσέξουαλ. Η σημασία της διαφοράς αυτής μπορεί να ερμηνευτεί ως ένας δισταγμός απέναντι στις τρανσέξουαλ χωρίς όμως να αποτελεί ένα ξεκάθαρο δείγμα συμπεριφοράς διάκρισης. Η ίδια εικόνα προέκυψε και όταν ελέγχθηκαν οι περιπτώσεις όπου οι ιδιοκτήτες απάντησαν ΝΑΙ και στα δύο μηνύματα αλλά πρώτα απάντησαν στην γυναίκα και μετά στην τρανσέξουαλ, όπου και εδώ υποδηλώνεται ένας δισταγμός αποδοχής της κράτησης από την τρανσέξουαλ παρόλο που τελικά οι οικοδεσπότες απαντούσαν θετικά.

Αν και η ανάλυσή μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ένας βαθμός διακρίσεων απέναντι στα τρανσέξουαλ άτομα, η εργασία μας εμπίπτει σε συγκεκριμένους περιορισμούς. Αρχικά τα στοιχεία των οικοδεσποτών που αντλήσαμε από τη σελίδα της Airbnb δεν είναι επαρκή για να εξετάσουμε πιθανά άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν τις εν λόγω συμπεριφορές. Η οικονομική κατάσταση των οικοδεσποτών, η οικογενειακή τους κατάσταση, η ηλικία, ακόμα και ο σεξουαλικός προσανατολισμός τους αποτελούν μεταβλητές που πιθανά συνδέονται με την παρατηρούμενη συμπεριφορά διάκρισης, τις οποίες ωστόσο δεν είχαμε στη διάθεσή μας. Ένας ακόμα προβληματισμός αφορά τα σχετικά «φτωχά» σε πληροφορία πειραματικά προφίλ των γυναικών που δημιουργήθηκαν αλλά και τα λιτά μηνύματα που στάλθηκαν, κάτι που πιθανά δεν έκαναν απόλυτα ξεκάθαρη την σεξουαλική ταυτότητα της τρανσεξουαλ. Ίσως λοιπόν κάποιοι ιδιοκτήτες να μην καταλάβαιναν περί τίνος πρόκειται. Τέλος, καθώς διανύουμε μια περίοδο οικονομικής κρίσης και σχετικής ύφεσης στην αγορά ενοικίασης τα αποτελέσματα της έρευνας μπορεί να βασίζονται και στο γεγονός ότι πολλοί ιδιοκτήτες θέλουν απλά να νοικιάσουν το σπίτι τους για το οικονομικό όφελος «ξεπερνώντας» τυχόν προκαταλήψεις που μπορεί να έχουν.

Όσον αφορά τις προτάσεις για μελλοντική έρευνα είναι σαφές ότι στην Ελλάδα δεν έχει μελετηθεί αρκετά το ζήτημα των συμπεριφορών διάκρισης σε ανθρώπους με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό στην αγορά κατοικίας. Έρευνα για την Αθήνα αλλά και για την υπόλοιπη Ελλάδα η οποία θα συμπεριλαμβάνει ανθρώπους που ανήκουν και σε άλλες κατηγορίες ΛΟΑΤ όχι μόνο στην βραχυχρόνια αλλά και στην μακροχρόνια μίσθωση ακινήτων θα μπορούσαν να αποτελέσουν δυνητικές κατευθύνσεις μελλοντικής έρευνας. Παράλληλα ενδιαφέρον θα είχε να μελετηθεί η διάκριση και σε άλλες μειονοτικές κοινωνικές ομάδες στην Airbnb στην Ελλάδα όπως για παράδειγμα άνθρωποι με διαφορετικές θρησκευτικές πεποιθήσεις, μετανάστες, άτομα με αναπηρία ακόμα και σε αποφυλακισμένους.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Ahmed, A. M., & Hammarstedt, M. (2008). Discrimination in the rental housing market: A field experiment on the Internet. *Journal of Urban Economics*, 64(2), 362-372.
- Ahmed, A. M., & Hammarstedt, M. (2009). Detecting discrimination against homosexuals: Evidence from a field experiment on the Internet. *Economica*, 76(303), 588-597.
- Ahuja, R., & Lyons, R. C. (2019). The silent treatment: discrimination against same-sex relations in the sharing economy. *Oxford Economic Papers*, 71(3), 564-576.
- Bosch, M., Carnero, M. A., & Farre, L. (2010). Information and discrimination in the rental housing market: Evidence from a field experiment. *Regional science and urban Economics*, 40(1), 11-19.
- Courant, P. N. (1978). Racial prejudice in a search model of the urban housing market. *Journal of Urban Economics*, 5(3), 329-345.
- Cui, R., Li, J., & Zhang, D. (2016). Discrimination with incomplete information in the sharing economy: Evidence from field experiments on Airbnb. *available on SSRN*.
- Cui, R., Li, J., & Zhang, D. J. (2019). Reducing discrimination with reviews in the sharing economy: Evidence from field experiments on Airbnb. *Management Science*.
- Drydakis, N. (2011). Ethnic discrimination in the Greek housing market. *Journal of Population Economics*, 24(4), 1235-1255.
- Edelman, B. G., & Luca, M. (2014). Digital discrimination: The case of Airbnb. com. Harvard Business School NOM Unit Working Paper, (14-054).
- Edelman, B., Luca, M., & Svirsky, D. (2017). Racial discrimination in the sharing economy: Evidence from a field experiment. *American Economic Journal: Applied Economics*, 9(2), 1-22.
- Ert, E., Fleischer, A., & Magen, N. (2016). Trust and reputation in the sharing economy: The role of personal photos in Airbnb. *Tourism Management*, 55, 62-73.

- Fagerstrøm, A., Pawar, S., Sigurdsson, V., Foxall, G. R., & Yani-de-Soriano, M. (2017). That personal profile image might jeopardize your rental opportunity! On the relative impact of the seller's facial expressions upon buying behavior on Airbnb™. *Computers in Human Behavior*, 72, 123-131.
- Friedman, S., Reynolds, A., Scovill, S., Brassier, F., Campbell, R., & Ballou, M. (2013). An estimate of housing discrimination against same-sex couples. Available at SSRN 2284243.
- Herek, G. M. (2002). Heterosexuals' attitudes toward bisexual men and women in the United States. *Journal of sex research*, 39(4), 264-274.
- Kain, J. F., & Quigley, J. M. (1972). Housing market discrimination, home-ownership, and savings behavior. *The American Economic Review*, 62(3), 263-277.
- LaMar, L., & Kite, M. (1998). Sex differences in attitudes toward gay men and lesbians: A multidimensional perspective. *Journal of Sex Research*, 35(2), 189-196.
- Langowski, J., Berman, W. L., Holloway, R., & McGinn, C. (2017). Transcending Prejudice: Gender Identity and Expression-Based Discrimination in the Metro Boston Rental Housing Market. *Yale JL & Feminism*, 29, 321.
- Laouénan, M., & Rathelot, R. (2017). Ethnic discrimination on an online marketplace of vacation rental. Retrieved from:
<http://rolandrathelot.com/wp-content/uploads/Laouenan.Rathelot.Airbnb.pdf>
- Lauster, N., & Easterbrook, A. (2011). No room for new families? A field experiment measuring rental discrimination against same-sex couples and single parents. *Social Problems*, 58(3), 389-409.
- Levy, D. K., Wissoker, D., Aranda, C. L., Howell, B., Pitingolo, R., Sewell, S., & Santos, R. (2017). A paired-testing pilot study of housing discrimination against same-sex couples and transgender individuals. *Washington, DC: Metropolitan Housing and Communities Policy Center, Urban Institute*.
- Mayer, R. C., & Davis, J. H. (1999). The effect of the performance appraisal system on trust for management: A field quasi-experiment. *Journal of applied psychology*, 84(1), 123.

- Mazziotta, A., Zerr, M., & Rohmann, A. (2015). The effects of multiple stigmas on discrimination in the German housing market. *Social Psychology*, 46(6), 325.
- Mo, H. (2016). Racial Discrimination in the Online Consumer Marketplace. *Stat*. Retrieved from: https://www.stat.berkeley.edu/~aldous/157/Old_Projects/Hanying_Mo.pdf
- Murchie, J., & Pang, J. (2018). Rental housing discrimination across protected classes: Evidence from a randomized experiment. *Regional Science and Urban Economics*, 73, 170-179.
- Öblom, A., & Antfolk, J. (2017). Ethnic and gender discrimination in the private rental housing market in Finland: A field experiment. *PloS one*, 12(8), e0183344.
- Oskam, J., & Boswijk, A. (2016). Airbnb: the future of networked hospitality businesses. *Journal of Tourism Futures*, 2(1), 22-42.
- Quattrone, G., Proserpio, D., Quercia, D., Capra, L., & Musolesi, M. (2016, April). Who benefits from the sharing economy of Airbnb?. In Proceedings of the 25th international conference on world wide web (pp. 1385-1394). International World Wide Web Conferences Steering Committee.
- Reeves, M. (2016). Racial Discrimination in the Sharing Economy: An Economic Analysis of New York City Airbnb Listings. Retrieved from https://www.holycross.edu/sites/default/files/files/economics/Honors/2016/thesis_-_reeves.pdf
- Schwegman, D. (2018). Rental Market Discrimination against Same-Sex Couples: Evidence from an Email Correspondence Audit. (2018). *Center for Policy Research*. 240.
- Wang, D., Xi, S., & Gilheany, J. (2015). The model minority? Not on Airbnb. com: A hedonic pricing model to quantify racial bias against Asian Americans. *Technology Science*. Retrieved from: <https://techscience.org/a/2015090104/download.pdf>
- Wienk, Ronald E., Clifford E. Reid, John C. Simonson, and Frederick J. Eggers. 1979. Measuring Discrimination in American Housing Markets: The Housing Market Practices Survey. Washington, D.C.: U.S. Department of Housing and Urban Development.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Ζάρα, Α. Α. (2013). Φυλετικές διακρίσεις στην αγορά κατοικίας στην Ελλάδα (Master's thesis).

Καραπάνος, Λ. Α. (2018). Διερεύνηση ύπαρξης διάκρισης στην αγορά κατοικίας στην Ελλάδα βάσει σεξουαλικών προτιμήσεων: μια έρευνα πεδίου στην πλατφόρμα Airbnb (Master's thesis).

Παράρτημα

Πολιτική κατά των διακρίσεων της Airbnb: Η δέσμευσή μας για ενσωμάτωση και σεβασμό

Η Airbnb είναι, κατά κύριο λόγο, μια ανοιχτή κοινότητα που έχει στόχο να φέρνει ανθρώπους από όλο τον κόσμο κοντά, μέσα από ουσιαστικές και κοινές εμπειρίες. Στην κοινότητά μας συμμετέχουν εκατομμύρια άνθρωποι από σχεδόν όλες τις χώρες του πλανήτη. Είναι μια κοινότητα που χαρακτηρίζεται από απίστευτη ποικιλομορφία, φέρνοντας σε επαφή ανθρώπους με διαφορετικές κουλτούρες, αξίες και νόρμες.

Η κοινότητα της Airbnb έχει δεσμευτεί για τη δημιουργία ενός κόσμου όπου όλοι οι άνθρωποι, από κάθε υπόβαθρο, θα αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και σεβαστοί, όσο μακριά και αν έχουν ταξιδέψει από το σπίτι τους. Αυτή η δέσμευση βασίζεται σε δύο θεμελιώδεις αρχές που ισχύουν τόσο για τους οικοδεσπότες όσο και για τους επισκέπτες της Airbnb: **ενσωμάτωση και σεβασμός**. Χάρη στην κοινή μας δέσμευση για αυτές τις αρχές, κάθε μέλος της κοινότητάς μας αισθάνεται ευπρόσδεκτο στην πλατφόρμα της Airbnb, όποια και αν είναι η ταυτότητά του, απ' όπου και να προέρχεται, όπως και να πιστεύει ή όποιον και αν αγαπά. Η Airbnb αναγνωρίζει ότι ορισμένες δικαιοδοσίες επιτρέπουν ή απαιτούν τις διακρίσεις ανάμεσα σε ανθρώπους, βάσει παραγόντων όπως η εθνική καταγωγή, το φύλο, η οικογενειακή κατάσταση ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός, και δεν απαιτεί από τους οικοδεσπότες να παραβιάζουν την τοπική νομοθεσία ή να προχωρούν σε ενέργειες που μπορεί να ενέχουν νομική ευθύνη. Η Airbnb θα δώσει περαιτέρω οδηγίες και θα προσαρμόσει την παρούσα πολιτική κατά των διακρίσεων ώστε να συμμορφώνεται με τα δικαιώματα και τις απαιτήσεις των αντίστοιχων δικαιοδοσιών.

Αν και δεν πιστεύουμε ότι μόνο μία εταιρεία μπορεί να επιβάλλει την αρμονική σχέση ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους, θεωρούμε ότι η κοινότητα της Airbnb μπορεί να προωθήσει τη συμπάθεια και την κατανόηση σε όλες τις κουλτούρες. Δεσμευόμαστε όλοι να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για την εξάλειψη όλων των μορφών αθέμιτης προκατάληψης, διάκρισης και έλλειψης ανοχής από την πλατφόρμα μας. Θέλουμε να προωθήσουμε μια κουλτούρα μέσα από την κοινότητα της Airbnb (οικοδεσπότες, επισκέπτες και άτομα που σκέφτονται να χρησιμοποιήσουν την πλατφόρμα μας) που δεν εστιάζει μόνο στην απλή συμμόρφωση. Γι' αυτό τον λόγο, όλοι εμείς, οι εργαζόμενοι, οι οικοδεσπότες και οι επισκέπτες της Airbnb, συμφωνούμε να ενεργούμε σύμφωνα με την παρακάτω πολιτική για την ενίσχυση της κοινότητας και την υλοποίηση της αποστολής μας να διασφαλίσουμε ότι όλοι μπορούν να γίνουν μέλη και να νιώθουν ευπρόσδεκτοι, όπου και αν βρίσκονται.

- **Ενσωμάτωση** – Υποδεχόμαστε όλους τους επισκέπτες, από κάθε υπόβαθρο, με γνήσια φιλοξενία και ανεκτικότητα. Η συμμετοχή σας στην Airbnb, είτε ως οικοδεσπότης είτε ως επισκέπτης, σημαίνει ότι γίνεστε μέλος μιας κοινότητας ενσωμάτωσης. Η μεροληψία,

η προκατάληψη, ο ρατσισμός και το μίσος δεν ανήκουν στην πλατφόρμα ή στην κοινότητά μας. Αν και απαιτείται από τους οικοδεσπότες να ακολουθούν όλους τους ισχύοντες νόμους περί απαγόρευσης διακρίσεων βάσει φυλής, θρησκείας, εθνικής καταγωγής και άλλων παραγόντων που παρατίθενται παρακάτω, δεσμευόμαστε να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για τη συμμόρφωση με τις ελάχιστες απαιτήσεις της νομοθεσίας.

- **Σεβασμός** – Σεβόμαστε ο ένας τον άλλο στις επικοινωνίες και τις συναντήσεις μας. Η Airbnb σέβεται το γεγονός ότι η τοπική νομοθεσία και οι πολιτισμικές νόρμες διαφέρουν ανά τον κόσμο, και περιμένει από τους οικοδεσπότες και τους επισκέπτες να τηρούν τις τοπικές νομοθεσίες, καθώς και να σέβονται ο ένας τον άλλο στις συναναστροφές τους, ακόμα και όταν οι απόψεις που διαβάζουν δεν συμφωνούν με τα πιστεύω και τις πεποιθήσεις τους. Η κοινότητα της Airbnb διακρίνεται από απίστευτη ποικιλομορφία χάρη στις διάφορες εμπειρίες, πεποιθήσεις και παραδόσεις των μελών μας. Μέσα από την επικοινωνία με άτομα από διαφορετικά υπόβαθρα, η Airbnb ενθαρρύνει την κατανόηση και την αναγνώριση κοινών χαρακτηριστικών σε όλους τους ανθρώπους και υπονομεύει την προκατάληψη που πηγάζει από παρανόηση, παραπληροφόρηση ή παρεξήγηση.

Ειδικές οδηγίες για οικοδεσπότες εντός Ηνωμένων Πολιτειών και Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σε γενικές γραμμές, θα συμμορφωνόμαστε με όλους τους ισχύοντες ομοσπονδιακούς, πολιτειακούς και τοπικούς νόμους που ισχύουν για χώρους στέγασης και δημόσια καταλύματα. Αν οι οικοδεσπότες έχουν απορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις τους ως προς τη συμμόρφωση με την παρούσα Πολιτική κατά των διακρίσεων της Airbnb, πρέπει να επικοινωνήσουν με την υπηρεσία εξυπηρέτησης πελατών της Airbnb. Οι Airbnb θα δημοσιεύσει σύντομα περαιτέρω οδηγίες σχετικά με την πολιτική περί διακρίσεων για δικαιοδοσίες εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών. Με γνώμονα αυτές τις αρχές, η κοινότητα οικοδεσποτών των ΗΠΑ και της ΕΕ θα ακολουθεί αυτούς τους κανόνες κατά την επιλογή και τη φιλοξενία επισκεπτών:

Φυλή, χρώμα, εθνικότητα, εθνική καταγωγή, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός, φύλο ή οικογενειακή κατάσταση

- Οι οικοδεσπότες της Airbnb **δεν πρέπει**
 - ο Να απορρίπτουν έναν επισκέπτη βάσει φυλής, χρώματος, εθνικότητας, εθνικής καταγωγής, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού, φύλου ή οικογενειακής κατάστασης.
 - ο Να επιβάλλουν διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις βάσει φυλής, χρώματος, εθνικότητας, εθνικής καταγωγής, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού, φύλου ή οικογενειακής κατάστασης.
 - ο Να δημοσιεύουν καταχωρήσεις ή να κάνουν δηλώσεις που αποθαρρύνουν έναν επισκέπτη ή υποδεικνύουν προτίμηση για έναν επισκέπτη βάσει φυλής, χρώματος, εθνικότητας, εθνικής καταγωγής, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού, φύλου ή οικογενειακής κατάστασης.

Φύλο

Η Airbnb δεν εκχωρεί το φύλο στους χρήστες. Θεωρούμε ότι το φύλο ενός ατόμου είναι αυτό που ορίζει ή/και προσδιορίζει στο προφίλ χρήστη.

- Οι οικοδεσπότες της Airbnb **δεν πρέπει**
 - Να απορρίπτουν την ενοικίαση σε έναν επισκέπτη βάσει φύλου, εκτός εάν ο οικοδεσπότης μοιράζεται χώρους (π.χ. μπάνιο, κουζίνα ή κοινοί χώροι) με τον επισκέπτη.
 - Να επιβάλλουν διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις βάσει φύλου, εκτός εάν ο οικοδεσπότης μοιράζεται χώρους με τον επισκέπτη.
 - Να δημοσιεύουν καταχωρήσεις ή να κάνουν δηλώσεις που αποθαρρύνουν έναν επισκέπτη ή υποδεικνύουν προτίμηση για έναν επισκέπτη βάσει φύλου, εκτός εάν ο οικοδεσπότης μοιράζεται χώρους με τον επισκέπτη.
- Οι οικοδεσπότες της Airbnb **πρέπει**
 - Να καθιστούν μια καταχώρηση διαθέσιμη σε επισκέπτες του ιδίου φύλου με αυτό του οικοδεσπότη και όχι το αντίθετο, σε περίπτωση που ο οικοδεσπότης μοιράζεται χώρους με τον επισκέπτη.

Ηλικία και οικογενειακή κατάσταση

- Οι οικοδεσπότες της Airbnb **δεν πρέπει:**
 - Να επιβάλλουν διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις ή να απορρίπτουν μια κράτηση βάσει της ηλικίας ή της οικογενειακής κατάστασης του επισκέπτη, όπου απαγορεύεται από τη νομοθεσία.
- Οι οικοδεσπότες της Airbnb **πρέπει:**
- Να παρέχουν πραγματικά ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά της καταχώρησής τους (ή την απουσία αυτών) που μπορεί να την καθιστούν μη ασφαλή ή ακατάλληλη για επισκέπτες μιας συγκεκριμένης ηλικίας ή για οικογένειες με παιδιά ή βρέφη.
- Να αναφέρουν στην καταχώρησή τους τυχόν ισχύοντες περιορισμούς της κοινότητας (π.χ. φιλοξενία ηλικιωμένων) που αποτρέπουν επισκέπτες κάτω από μια συγκεκριμένη ηλικία ή οικογένειες με παιδιά ή βρέφη.

Αναπηρία

- Οι οικοδεσπότες της Airbnb **δεν πρέπει:**
 - Να απορρίπτουν έναν επισκέπτη βάσει πραγματικής ή υποτιθέμενης αναπηρίας.
 - Να επιβάλλουν διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις βάσει αναπηρίας του επισκέπτη.
 - Να κρίνουν και να αναφέρουν στους πιθανούς επισκέπτες αν μια καταχώρηση είναι κατάλληλη για τις ανάγκες ενός επισκέπτη με αναπηρία.
 - Να ρωτούν αν ένας επισκέπτης έχει αναπηρία ή τη σοβαρότητα αυτής ή σχετικά με τα μέσα που χρησιμοποιεί ο επισκέπτης για την αναπηρία του. Ωστόσο, σε περίπτωση που ένας επισκέπτης αναφέρει την αναπηρία του, ο οικοδεσπότης πρέπει να συζητήσει μαζί του αν η καταχώρηση πληροί τις ανάγκες του πιθανού επισκέπτη.
 - Να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη χρήση συσκευών κινητικότητας.

- ο Να χρεώνουν μεγαλύτερο ποσό ενοικίασης ή άλλες προμήθειες για επισκέπτες με αναπηρίες, όπως προμήθεια για κατοικίδια όταν ο επισκέπτης έχει ζώο-βοηθό (όπως ζώα οδηγοί ή συναισθηματικής υποστήριξης) λόγω αναπηρίας.
- ο Να δημοσιεύουν καταχωρήσεις ή να κάνουν δηλώσεις που αποθαρρύνουν έναν επισκέπτη ή υποδεικνύουν προτίμηση για έναν επισκέπτη βάσει αναπηρίας.
- ο Να αρνούνται την επικοινωνία με επισκέπτες μέσω αποδεκτών μέσων, όπως υπηρεσίες εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (για άτομα με προβλήματα ακοής) και email (για άτομα με προβλήματα όρασης που χρησιμοποιούν συσκευές ανάγνωσης οθόνης).
- ο Να αρνούνται την παροχή εύλογων διευκολύνσεων, όπως ευελιξία όταν οι επισκέπτες με αναπηρίες ζητούν μικρές αλλαγές στους κανόνες σπιτιού, π.χ. αποδοχή ενός ζώου-βοηθού λόγω αναπηρίας ή χρήση ενός διαθέσιμου χώρου στάθμευσης κοντά στην καταχώρηση. Όταν ένας επισκέπτης ζητήσει κάποια μικρή αλλαγή, τότε θα πρέπει να συζητήσει με τον οικοδεσπότη για να καταλήξουν σε κοινά αποδεκτούς τρόπους ώστε η καταχώρηση να πληροί τις ανάγκες του επισκέπτη.
- Οι οικοδεσπότες της Airbnb πρέπει:
 - ο Να παρέχουν πραγματικά ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες πρόσβασης στην καταχώρηση (ή την απουσία αυτών), επιτρέποντας στους επισκέπτες να αποφασίζουν οι ίδιοι αν μια καταχώρηση είναι κατάλληλη για τις ατομικές τους ανάγκες.

Προσωπικές προτιμήσεις

- Οι οικοδεσπότες της Airbnb πρέπει
 - ο Με εξαίρεση τα όσα προαναφέρθηκαν, οι οικοδεσπότες της Airbnb μπορούν να απορρίπτουν την ενοικίαση βάσει παραγόντων που δεν απαγορεύονται από τη νομοθεσία. Για παράδειγμα, εκτός και αν απαγορεύεται από τη νομοθεσία, οι οικοδεσπότες της Airbnb μπορούν να απορρίπτουν την ενοικίαση σε επισκέπτες που έχουν κατοικίδιο ή καπνίζουν.
 - ο Να ζητούν από τους επισκέπτες να σέβονται τους περιορισμούς σχετικά με τις τροφές που καταναλώνονται στην καταχώρηση (π.χ. ένας οικοδεσπότης που ακολουθεί διατροφή kosher ή είναι χορτοφάγος, μπορεί να ζητήσει από τους επισκέπτες να σεβαστούν αυτούς τους περιορισμούς). Αυτοί οι περιορισμοί πρέπει να αναφέρονται ξεκάθαρα στους κανόνες σπιτιού.
 - ο Η παρούσα πολιτική δεν αποκλείει την απόρριψη ενός επισκέπτη από έναν οικοδεσπότη βάσει ενός χαρακτηριστικού που δεν προστατεύεται από το αστικό δίκαιο ή που δεν σχετίζεται στενά με μια προστατευμένη κατηγορία. Για παράδειγμα, ένας οικοδεσπότης της Airbnb μπορεί να απορρίψει έναν επισκέπτη που θέλει να καπνίζει στην καταχώρηση ή να περιορίσει τον αριθμό των επισκεπτών σε μια καταχώρηση.

Όταν οι επισκέπτες απορρίπτονται. Οι οικοδεσπότες πρέπει να έχουν υπόψη ότι σε κανέναν δεν αρέσει να τον απορρίπτουν. Παρόλο που ένας οικοδεσπότης μπορεί να έχει και να εκφράζει νόμιμους και αποδεκτούς λόγους για την απόρριψη ενός πιθανού επισκέπτη, το μέλος αυτό θα αισθανθεί ανεπιθύμητο ή απομονωμένο από την κοινότητα. Οι οικοδεσπότες πρέπει να

καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να κάνουν τους επισκέπτες από όλα τα υπόβαθρα να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι. Οι οικοδεσπότες που αποδεικνύεται ότι απορρίπτουν επισκέπτες από μια προστατευμένη κατηγορία (ακόμα και όταν εκφράζουν νόμιμους λόγους), υπονομεύουν τη δύναμη της κοινότητάς μας κάνοντας πιθανούς επισκέπτες να αισθάνονται ανεπιθύμητοι. Η Airbnb μπορεί να αποκλείσει έναν οικοδεσπότη που έχει επιδείξει τέτοια συμπεριφορά από την πλατφόρμα της Airbnb.

Ειδικές οδηγίες για οικοδεσπότες εκτός Ηνωμένων Πολιτειών και Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εκτός Ηνωμένων Πολιτειών και Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορισμένες χώρες ή κοινότητες ενδέχεται να επιτρέπουν ή ακόμα και να απαιτούν τις διακρίσεις σε καταλύματα βάσει παραγόντων όπως οικογενειακή κατάσταση, εθνική καταγωγή, φύλο ή σεξουαλικός προσανατολισμός, κατά παράβαση της φιλοσοφίας μας κατά των διακρίσεων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, δεν απαιτούμε από τους οικοδεσπότες να παραβιάσουν την τοπική νομοθεσία, αλλά ούτε και να αποδεχτούν επισκέπτες που μπορεί να τους εκθέσουν σε πραγματικό και ευαπόδεικτο κίνδυνο σύλληψης, σωματικής βλάβης σε άτομα ή ζημιάς σε ιδιοκτησία. Οι οικοδεσπότες που ζουν σε τέτοιες περιοχές θα πρέπει να αναφέρουν τυχόν περιορισμούς στη δυνατότητά τους να φιλοξενούν συγκεκριμένους επισκέπτες στην καταχώρησή τους, έτσι ώστε οι πιθανοί επισκέπτες να γνωρίζουν το θέμα και η Airbnb να μπορεί να επιβεβαιώσει την αναγκαιότητα μιας τέτοιας ενέργειας. Για την κοινοποίηση τέτοιων περιορισμών, αναμένουμε από τους οικοδεσπότες να χρησιμοποιούν σαφείς, βάσιμους και μη υποτιμητικούς όρους. Η συκοφαντία και η προσβολή δεν ανήκουν στην πλατφόρμα ή στην κοινότητά μας.

Τι συμβαίνει όταν ένας οικοδεσπότης δεν συμμορφώνεται με τις πολιτικές μας σε αυτόν τον τομέα;

Αν μια συγκεκριμένη καταχώρηση περιέχει διατυπώσεις που αντιτίθενται στη παρούσα πολιτική κατά των διακρίσεων, θα ζητηθεί από τον οικοδεσπότη να αφαιρέσει αυτές τις διατυπώσεις και να επιβεβαιώσει την κατανόησή του και την πρόθεσή του να συμμορφωθεί με την παρούσα πολιτική και τις υποκείμενες αρχές της. Επίσης, η Airbnb μπορεί, κατά την κρίση της, να λάβει μέτρα μέχρι και να αναστείλει τον λογαριασμό του οικοδεσπότη από την πλατφόρμα.

Εάν ο οικοδεσπότης απορρίψει ακατάλληλα επισκέπτες βάσει προστατευόμενης κατηγορίας ή χρησιμοποιεί γλώσσα που αποδεικνύει ότι οι ενέργειές του ήταν παρακινημένες από παράγοντες απαγορευμένους από αυτήν την πολιτική, η Airbnb θα λάβει μέτρα για την επιβολή της πολιτικής αυτής, μέχρι και την αναστολή του λογαριασμού του οικοδεσπότη από την πλατφόρμα.

Καθώς μεγαλώνει η κοινότητα της Airbnb, θα συνεχίσουμε να διασφαλίζουμε ότι οι πολιτικές και οι πρακτικές της Airbnb ευθυγραμμίζονται με τον πιο σημαντικό στόχο μας: να διασφαλίσουμε ότι οι επισκέπτες και οι οικοδεσπότες θα αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και σεβαστοί σε όλες τις αλληλεπιδράσεις τους χρησιμοποιώντας την πλατφόρμα της Airbnb. Το κοινό, η κοινότητά μας και εμείς οι ίδιοι, περιμένουμε τίποτα λιγότερο από αυτό.